

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 17 OKTOBER 1920.

HÖG MÅN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Porträtt av fru H. Oljemålning av H. MasOlle.

Från konstnärens nu pågående utställning i Konstföreningens lokal.

Hjärtat förtäljer sin saga.

Innan jag kom till jorden var jag en ros
i himmelens örtagård,
där en vit liten ängel gick omkring
och gav mig ans och vård.
Mina blad de skälvde för varje fläkt,
som kom ifrån rymdens hav.
Mina röda blad av alla små blom
den skönaste doften gav.

Och Gud han älskade mig så högt,
som någon älskas kan —
och när han tände himmelens ljus,
som en röd liten låga jag brann.
Då skapades jorden, men jorden var tom,
tills apokalyptiska djur
de stego ur skriande ödslighet fram
och lägo i mörkret på lur.

Då sade Gud en dag till sig själv:
mitt skönaste verk har jag kvar!
Och han grep sig an att skapa ett ting
som hans egen avbild var.
Han formade det av jordens mull
och med vitaste liljeblad då
beklädde han det och fyllde med vin
dess ådror och gångar små.

Han fångade strålar av sol till hår
och grep små stjärnors glöd
till ögon, som lyste i dunklet blått.
Men ännu var människan död.
Det fattas ett hjärta. Var får jag det?
han sade och såg sig omkring
på allt som han skapat i skönhet stor,
på alla de tusende ting.

Då föll hans blick på min röda glans.
Hans blick var sorgsen och glad.
Skall jag taga dig som jag håller så kär,
dina darrande, duniga blad?
I glädje och sorg han bröt mig av
och satte i människans bröst.
Men han kysste mig först och jag bävade
till,
det minnes jag än till tröst.

Och människan vaknade upp till liv.
Jag blommar i henne än.
Fastän tusen och tusen år ha gått
jag tränar tillbaka igen.
Jag får ingen ro. Mina röda blad
de minnas hans härlighets skrud
och därför jag älskar, älskar än
och darrar i längtan till Gud.

ABDON FURUHAGE.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

ÅRET EFTER HOLGERS DÖD, VAR jag med min man och våra äldsta små barn över sommaren i Snekkersten hos mina föräldrar.

Därifrån gjorde jag ett besök hos Marstrand som tillbragte sommaren hos sin bror Troels Marstrand på en gård i närheten av Helsingör. Vi åkte då alla en färd till Hornbæk, där Holger hade bott, sista sommaren han levde.

Det var en härlig solklar sommardag. Kulen lyfte sig skinande blå över det friskt skummande havet. Jag minns särskilt ett skydd, som fiskarena hade byggt upp av bräder, ett slags lusthus utan tak, där man kunde sitta i lä för stormen och se ut över havet. Vägarna voro prydda med olika gallionsfigurer, tagna från strandade skepp, och det gjorde ett underligt intryck, att se dessa skepnader av harnesklädda hjältar, nakna sjöjungfrur och andra fantastiska figurer stirra en till mötes, medan deras namn: "Hoppet", "Framtiden", "Lyckan" o. s. v. påminde om alltings undergång.

"Nu skall vi dricka ett glas spanskt vin", sade Troels Marstrand, som alltid ville göra det så festligt som möjligt för sina gäster. Han kände en skeppare, som han visste alltid var väl försedd med viner, och hos honom skulle vi gå in. Vid hörnet av hans hus kommo vi förbi ett rum, till vilket dörren stod öppen. Det var en målartelier, och man såg, att det fanns många tavlor där inne. Då vi hade kommit in till skepparen, och Marstrand hade fått fram vinet, frågade vi, vad det var för en målare, som bodde i huset.

"Han heter Krøyer", svarade mannen, "och han är en mycket älskvärd och rar ung man. Men han är ändå ingenting emot en ung målare, som bodde här i fjol. Han var en riktig ängel! Han hette Holger Roed, men han är död, och alla människor i Hornbæk ha sörjt över honom."

Det var ett egendomligt uttalande av en människa, som ju alls inte visste, att jag hade stått Holger så nära. Då Marstrand upplyste skepparen om, att jag var Holgers syster, gjorde det inte heller det minsta intryck på honom.

Många år senare skulle jag åter få en oväntad erinran om min bror.

Holger Roed med värdinna i Ober-Bozen.

Jag var i Bozen och väntade på två av mina söner, som skulle komma från Italien. Innan de kommo ville jag använda tiden till att gå upp till Ober-Bozen och försöka finna det ställe, där Holger hade bott, då han var på hemväg från Rom.

På den tiden gick ingen bergbana upp till Ober-Bozen, och då jag på Hotel Greif, frågade om jag kunde få en vagn, svarade man, att vägen var så brant och dålig, att man inte kunde åka dit upp. Någon förare kunde jag heller inte få, då man var mitt i skörden och alla voro upptagna med arbetet på åkrarna. Det återstod ingenting annat för mig än att bege mig ensam på väg. En gammal tysk doktor ritade upp en liten karta åt mig, varpå han hade markerat de olika tecken man skulle iakttaga för att vända vid korsvägarna. Med detta lilla papper instucket i min handske och försedd med en mycket liten handväska begav jag mig åstad en morgon.

Vägen gick över "der Wafssermauer", och sedan började man stiga uppför berget vid klostret St. Anton. I början gick det lätt, genom vinplanteringar och stora ängar, och så kom jag upp i skogarna. Man hade sagt mig, att jag nog kunde hinna till Ober-Bozen på två timmar, men efter två timmar hade jag inte nått vidare långt.

Det hade blivit en brännande het sommardag, och åsken började rulla bland bergen. Jag gick och gick och mötte inte en levande varelse. Var gång vägen vände, hoppades jag, att få Ober-Bozen i sikte, men det var inte annat än nya skogspartier och andra bergformationer. Jag började frukta, att jag hade gått vilse och kände mig förskräckligt trött. Min lilla handväska tycktes småningom växa och anta dimensioner av en diligens. Jag skulle helst ha velat sparka ned den i avgrunden.

Jag hade för länge sedan använt hela min eau de cologneflaska att tvätta mig i ansiktet med, och jag kunde endast gå framåt ett litet stycke i taget, så lade jag mig ned på marken en stund och gick åter några hundra steg. Då jag hade gått fem timmar, nådde jag en skog, där jag hörde människoröster och ljudet av yxhugg. Jag ropade då, och frågade, om det ännu var långt till Ober-Bozen och fick det uppmuntrande svaret: "Fünf Minuten von hier!" — Och det var verkligen så. Då skogen glesnade, såg jag högslätten framför mig, varpå det lilla Ober-Bozen ligger.

Få utsikter i Europa kunna väl jämföras med den, man här har framför sig. Man är så högt uppe och har det ofantliga himlavalvet över sig. Högslätten böljar vidsträckt omkring en, och runt den sträcker sig de stoltaste bergskedjor. Ingenstädes framträder Dolomiterringen med Schlern, Rosengarten och alla de kolossala klippmassorna så samlade och imponerande. Och så denna luft! Man dansar och flyger fram som buren på vingar.

Jag var i samma ögonblick tröstad för allt vad jag hade utstått, och knackade på vid en liten vinstuga för att få ett glas vin och ett tvättfat att skölja mig i. Jag hade också hoppats, att finna nattlogi här, ty det skulle vara omöjligt att vända tillbaka till Bozen samma dag. Men här fanns inga gästrum, och jag måste nöja mig med att vila mig en timmes tid, då jag sov på en träbänk i ett litet rum, sedan jag först hade använt varje droppe vatten man erbjudit mig, till ett improviserat bad. Då jag vaknade, var det långt fram på eftermiddagen. Man anvisade mig en gård,

som låg högt uppe på slätten. Hos "der Oberbauer" skulle jag kanske kunna finna nattlogis. Och så begav jag mig på väg igen.

Högt uppe på slätten med den friaste utsikt åt alla håll låg ett vackert tyrolerhus, där "der Oberbauer" bodde. Jag fann inga andra hemma än en ung flicka som sysslade i köket. Hennes föräldrar voro ute och arbetade på åkern men väntades snart hem. När de kommo skulle jag få veta, om jag kunde stanna där över natten.

En stund senare infunno de sig. Bonden var en man, som redan tycktes något över medelåldern, och hans hustru såg ännu äldre ut men var en vacker gammal kvinna. Då jag betraktade henne, föreföll det mig, att jag hade sett hennes ansikte förr. Men var? Jag sökte förgäves i mitt minne. Hon gav mig lov att stanna i deras hem över natten och bjöd mig in i ett stort, luftigt gästrum, mycket sparsamt möblerat. Därpå dukade hon kvällsvard ute i det fria, på gräset utanför huset, med den väldiga utsikten över högslätten och bergen. Medan hon passade upp, frågade jag henne, om hon händelsevis kunde upplysa mig om, var en ung dansk målare hade bott här uppe, då han var här för en tjugofem år sedan.

"Ach, der Holger!" utbrast hon. Jo, han hade bott just hos dem! På den tiden var hon gift med sin nuvarande mans avdöda bror; och därmed vände hon sig till sin man och började ett livligt samtal med honom på tyrolerdialekt, varav jag inte förstod ett ord. Men så började hon åter tala med mig och utgöt sig i lovtal över Holger, som de alla hade älskat så högt. En gång hade hon blivit fotograferad tillsammans med honom, och det var detta lilla porträtt, som hade föresvävat mig, då jag såg henne komma in. Hon sitter på en stol, och Holger står bakom stolen. Det är för resten ett av de bästa porträtt jag har av Holger.

Då solen gick ned, gingo hon och jag arm i arm över gräset, medan bergen glödde i alla färger över de blomsterrika ängarna. Det var då jag stod stilla och betraktade de fantastiska klippformationerna, som jag plötsligt förstod, att de hade varit modell till bergen på Holgers akvarell: "Paris' dom."

Allt vad den gamla bondkvinnan kunde berättat om Holger — och det var alltsammans

Helena Nyblom under första Uppsalatiden.

GILLES

Robes Manteaux-Lingerie

Arsenalsgatan 1, Stockholm

gott och vackert — fick jag veta, medan vi gingo längs den tysta stigen bort mot kyrkan ute på krönet av slätten.

Då jag nästa dag skulle tillbaka till Bozen, ville de åka ned mig. Då jag invände, att man sagt mig, att man inte kunde åka nedför berget, fick jag till svar, att de hade sina särskilda fordon. Det visade sig vara en släde, varifrån hängde korta järnkedjor med stora tråklossar, som skulle användas som bromsar. En av husets söner skulle styra hästen, en annan släden, och dottern satte sig bredvid mig för att hålla fast mig under färden.

Så sade vi farväl och började nedstigningen. Vägen gick genom en uttorkad flodbädd, vari släden gled som på en isgata. Det gick med svindlande fart. Hästen stod ibland på bakbenen, ibland på huvudet, medan jag hela tiden skrek och de andra skrattade. Liksom när man kastar en sten utför ett berg, hoppade släden från den ena avsatsen till den andra, över avhuggna trädstammar och klippblock, genom små vattenlopp, plantor och buskar, tills vi äntligen väl voro nere i Bozen.

Där togo vi avsked av varandra vid ett glas vin, och sedan har jag aldrig återsett mina vänner från Ober-Bozen.

Nu går bergbanan upp till Klobenstein förbi Ober-Bozen, där ett stort hotell är byggt med utsikt över Dolomiterna.

*

Då jag förlovade mig, var Holger endast något över sexton år. Han var mycket nöjd med mitt val, men han yttrade en gång, att han tyckte, att jag också skulle ha förlovat mig med alla Nybloms vänner, som året därpå gjorde besök hos oss; ty så snart det kom en uppsalastudent eller annan svensk bekant till Köpenhamn, kommo de upp för att se på "Calle Nybloms fästmo". Bland dem var också en ung man — norrman —, en doktor Daniel Schütz, som kom för att gå ut som frivillig i dansk-tyska kriget.

Han kom en förmiddag och satt länge hos oss, men så bad han att få komma igen på kvällen, efter operan. Vi sutto länge och väntade på honom. Det hade blivit ett våldsamt snöväder, och klockan var framemot elva, då det ringde på gårdsdörren, som man öppnade genom att dra' på ett snöre liksom i Italien. Han var klädd i uniform och hans kappa var alldeles översnöad. Då han kastat den satte han sig hos oss och fick något varmt att dricka, och så började han tala, mycket och livligt, med stor entusiasm, om Danmarks sak. Han var en sällsynt vacker man med mörka ögon och brun hy, och under de korta ögonblick han var hos oss, vann han hela vår sympati.

Inte många dagar senare, då jag var på besök hos en väninna, kom hon med dagens tidning och läste upp namnen på de döda från krigsskådeplatsen. Jag kunde och ville inte tro, att Daniel Schütz' namn stod bland dem, som hade blivit bortrivna av tyfus på ett av sjukhusen. Han var så sprudlande levande för få dagar sedan! Jag sörjde så djupt över honom, att min fästman till och med tyckte, att det var för mycken sorg gentemot en främling, men det är något så onaturligt upprörande i, att ett ungt, starkt liv plötslig försvinner, som om det vore uppslukat av en avgrund. (Vad är inte vår obarmhärtiga tid vittne till!) — Över Daniel Schütz har Björnson skrivit en härlig dikt. —

Den 15 september 1864 stod vårt bröllop i Sorö. Heises hade erbjudit sig att fira det, och då vi hade ofantligt många vänner och bekanta i Köpenhamn, som måste inbjudas, om vi skulle ha gift oss i mitt hem, togo vi med tacksamhet emot det. De enda, som voro närvarande, utom vår närmaste släkt, var Richardt och hans fästmo, Marie Hammerich, som ju var min barndomsväninna.

Det var en strålande vacker septemberdag, och vi kunde tillbringa mesta tiden i trädgården, då vi kommo hem från kyrkan. Heise spelade orgeln, och den lilla kören utförde en sång, som C. Ploug hade skrivit. Vid middagsbordet uppvaktade Richardt med en munter visa, som skildrade mitt och Nybloms sammanträffande i Rom. Jag har förlorat den, men jag minns, att där, bland annat, stod om Nyblom.

"Selv i Via Galinaccio,
Hvor han væded sin mustaccio,
Fløj hans Længsel con un bacio
Til Helene hver en Stund."

Dagen därpå reste vi till Köpenhamn och få dagar senare lämnade vi Danmark.

Då vi hade tagit avsked av föräldrarna, av min bror och alla vänner, gick båten ut från hamnen. Men innan vi kom-

Ung dalakvinna.

Björnjägaren Omma med dotter. — Saros. — Oljemålningar av H. MasOlle.

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste.

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

Fairys födelse. Av Oscar Gunnar Övden.

FAIRY KOM TILL VÄRLDEN I ETT MILT värregn vid vinterns slut. Regnet föll i strömmar ett helt dygn, snön smälte bort och isen blev farlig. Världen var liten och trång för alla molnens och all dimmans skull. Men luften var ljum, och regnet kändes varmt, och ibland trodde man sig höra åskan. I detta väder kom lilla Fairy till världen.

Den dagen var hennes fars ansikte bekymrat inne i hans rum och vid hans arbete men ett av hela själen spelat leende, då han visade sig inne i hustruns rum. Och dock var där glädje inom honom, men en glädje, som tvekade och dröjde och inte vågade visa sig. Där hade öppnats vidder inom honom, och han såg alls inte, hur molnen hade sänkt sig djupt ner och stängt ute himlen och gjort världen trång; för honom var dagen full av sol och den följande natten full av stjärnor och måne och oändlighet och tankar. . . . Och han talade till solen och alla ljusen på himlen, ut ur ett fullt hjärta:

Jag är glad. Och jag hälsar Fairy välkommen. Välkommen, Fairy, välkommen till din mor och far, och välkommen till vår värld, du lilla långväga resande! Ja, du är en långväga resande, lilla flicka. Genom mor och far och mors och fars föräldrar och genom alla våra förfäder har du rest. Du har rest i tiden. Du har rest alltifrån världens tillblivelse och mycket längre, lilla Fairy. Du har rest genom evigheten, du lilla.

Genom alla våra förfäder har du rest, lilla kära ting. Genom många slag av utdöda varelser på land och i hav. Du var med, när det första livet slog rot på denna planet. Du var med, när denna planet avkyldes, du var med, när den var het, du fanns

mit vidare långt, hände det, att något gick sönder i maskinen, och vi måste vända. Det föreföll oss allt för svårt att gå tillbaka till mitt hem ännu en gång för att ta avsked, och vi smögo oss därför upp i staden under ett uppslaget paraply, då det började regna, för att finna ett ställe, där vi kunde äta kväll, innan vi åter skulle fortsätta resan.

På Kongens Nytorv mötte jag en väninna, som jag annars endast sällan såg. Hon kände igen mig och tvang oss att gå hem med henne och äta kväll hos henne och hennes man. Efter denna gästfria måltid begåvo vi oss till ångbåten, som nu var i ordning, och denna gång lämnade jag Danmark på allvar.

När jag nu tänker på de tjugo år jag tillbragt där, förefaller det mig ha varit en lång tid, rik på många goda och dyrbara minnen. Jag har velat uppteckna en del av vad jag minnes av allt detta, då det kanske kan ha intresse för mina efterkommande, att höra något närmare om de framstående personer jag har känt, och om skick och bruk under den period jag levde i Danmark.

Sedan dess har jag kommit att älska mitt nya fädernesland mycket högt och har upplevat mycket märkligt i större förhållanden, men detta utesluter ju inte kärleken till det gamla. Min innerliga önskan är blott alltid, att dessa två länder, Danmark och Sverige, måtte lära närmare känna varandra, och att folken måtte komma varandra närmare, då de ömsesidigt skulle kunna rikta och komplettera varandra. Själv har jag fullständigt klart för mig, vad Sverige har givit mig och allt, vad jag är skyldig Danmark.

*

Slut på de danska minnena. I nästa nummer börjar införandet av Helena Nybloms ytterst intresseväckande svenska levnadsminnen. R e d.

på tiden för dess tillblivelse, du fanns i de makter, som skapade vårt solsystem. . . . Ja, förut fanns du även. Genom hur många solsystem har du rest? Man säger, det är omöjligt att komma från värld till värld. Men du, lilla barn, du har dock gjort det dådet. Du har gjort det, du lilla. När man som du reser i tiden, då är det alltså möjligt att komma från värld till värld, från solsystem till solsystem. . . .

Ja, genom hur många solsystem har du rest? Vilka äro alla de världar, du besökt? Hur många *släkten av liv* har du gått igenom? — Lilla barn, du är underbar!

Om du kunde berätta! Om, ja om! Då fick vi ting att veta, men du behövde leva en evighet för att hinna berätta. . . .

Just nu svindlar min själ vid tanken på hur otroligt det är, att vi finnas till, du och jag och alla. Jag ser en avgrund, som jag måste falla ner i, om min själ gör en fråga till. Jag tar händerna om mitt huvud i fasa, och jag undslipper avgrunden.

Barn, om du kunde berätta och hade minne! Vad jag önskar det! Jag har så många frågor att göra, och främst är denna eviga fråga: Hur kan det vara, att vi finnas till, du och alla vi människor och allt?

Hur många solsystem har du rest igenom? Tio? Hundra? Tusen? Millioner? Ännu mera? Men har du då inte börjat någon gång, lilla frö till liv? Och om, när då? Och hur är detta möjligt, att du har kunnat *börja*? Och om du inte har börjat, hur är det då möjligt, att du har kunnat vara till *utan början*, i evighet?

Nu står min själ vid samma avgrund, den nyss var vid; och min själ bävar. Denna avgrund har den berört två gånger i dag; annars när man dithän inte tio gånger på ett år.

Det är förskräckligt, att inte veta mera om universum än vi göra. Men förskräckligast är det att leva med den obesvarade frågan. Hur är det möjligt, att vi finnas till?

Dock finnes svaret på denna skräckfråga inom oss. Jag ser det så tydligt på dej, lilla barn. Du är som sänd för att berätta oss det. Men du kan inte. Ännu har livet inte utvecklats sig högt nog att svara på den frågan; men det skall en dag. —

Att tänka sig en gud, som man lärde mej, då jag var barn, det blott skuter frågan i felaktigt läge. I stället för att fråga: När började tillvaron? frågar man då: När började Gud? —

Lilla planta av liv, budbärare från primordiska tider, din fader hälsar dig välkommen till denna värld. Han ville blott det, men så föra honom outgrundliga frågor ut över hela universum. Han har ett ögonblick till och med gått till den förmätenheten att tro, att han genom dig skulle kunna få någon av sina frågor besvarade.

Och nu skjuter min tanke örnlikt bort igen, när jag tänker på din framtid, till frågan: Till vad mål är livet Nej, längre: Till vad mål är varat? Är det till för att uranium skall alstra radium och för att ett x skall alstra guld och ett annat x skall alstra silver och för att kol skall bilda varelser av kött och blod? . . . Är då radium, guld, silver och kött och blod något att eftersträva av evighetens krafter? — Där finnes intet svar i min hjärna, och min tanke har inga övervingar, som jag nyss trodde.

Min hjärna! Millioner hjärnor göra samma frågor och oräkneliga millioner hjärnor skola göra dem i framtiden. Och dessa frågor må vara klippor och en generations hjärnor må vara en vattendroppe; men med tiden kunna vattendroppar göra stora ting. Och jag har en jublande visshet inom mig, att alla dessa frågor kunna besvaras och skola besvaras. Alla evighetens frågor skola en gång få sin lösning; men det kan hända, att det inte blir på denna planet, ehuru jag tror det.

En sak är viss: där måste finnas i varat en harmoni. Allt måste vara av vikt. Du lilla varelse är

som allt av betydelse. Men jag kan inte svära på att du är värd mera än en tyngd så stor som din ut av Sirius' substans. . . . —

Alla världar måste befinna sig i ungefär samma utvecklingsläge. Det är med rymdens solar som med jordens människor; den ena kan aldrig nå så högt som det skulle vara henne möjligt, emedan den andra håller henne tillbaka. Så som det är med individer i vår värld, så är det ock med folken. Hur skulle gamla Egypten kunnat ha något hopp att ständigt gå framåt, då alla kringboende folk voro vilda? Och Kina? Och Assyrien och Babylon? Och vad kunde Israels siare och diktare uträtta, ensamma som de voro? Och hur skulle det lilla Grekland kunnat bestå? Och Rom, ett barbarrike med civilisation endast i delar av sin huvudstad? Först vår egen tid har hopp om sig, emedan den drager alla folk efter sig i släptåg. —

Låt livet på vår jord utveckla sig oerhört, låt hjärnan växa och tränga sig fram i bälen, i extremiteterna; låt oss bli idel hjärnor; så länge vi äro bundna vid denna planet, betyder det dock mindre för alltets utveckling än en diktare hos ett indianfolk för jorden; dennas slutliga betydelse ligger kanske endast i att en pil mindre blir avskjuten från folket vid dess utrotande. . . .

Alla solsystem måste vara med i utvecklingen framåt. Det betyder litet om livet står högt på Mars, då det står lågt på jorden. . . . Men vilken utveckling framåt? Och till vad mål? Och varifrån? Och har någon kontroll över den? Ett medvetet ting mäna? — Att hela varat är i utveckling, det är visst, emedan vi, delar av varat, äro i utveckling. Allt och vi måste sträva mot samma mål. —

Är det de eviga krafternas omedvetna men starka vilja, att allt skall besjålas av medvetenhet? Vilken evighet är då inte kvar, innan det blir gjort. Och vad betyder jorden då? Mindre betyder den då för alltet än ett människoliv nu för kulturen. Och vilken förmätenhet kan det inte vara hos oss, då vi hoppas kunna utvandra till ett annat solsystem, då vår sol slocknar? . . . Vår uppgift är kanhända endast den lilla att leva livet fullt och göra oss så medvetna och erfarna och alltså så goda som möjligt. Varje individ betydde då för kulturen mindre än en myra för en myrstack. Och vår värld inte så mycket för alltet som en individ för vår värld. Detta visade då, vilka stora mål vi gå emot. . . . Dock kan det också vara att mänsklighetens uppgift är att taga hela rymden i besittning. . . .

Detta är en del av fars och mors religion, lilla barn. Och efter den vill vi själva leva och uppfostra dig. Du skall få veta, att du är på en gång både stor och liten. Vi skall båda älska dig mycket, vi två, far och mor, som så älskar varandra. Och du skall växa duktigt, ty i kärlek växer människoplantor som blommor i solsen. . . . Du skall få allt, vad vårt liv ger oss att ge dig. Du skall göras hård av alla våra olyckor; men mor och jag skall stå närmast slagen, så att du behöver inte vara rädd att få mera än din lilla bräckliga kropp förmår uthärda. Vi skall lära dig känna världen, först som vi lärt känna den, så att du slipper begå de fel, vi begått. Och sen skall du lära känna den på ditt eget sätt.

Så en dag efter tjugo år eller något mera skall någon möta dig som jag mötte din mor för ett år sedan, en dag i sol och fägring. Och så reser liv, som är del av ditt liv, ut ur dig, på väg mot evighetens återstod. Du skall leva i all evighet genom dina barn. Och har du inga barn, så skall du likväl leva med i all tid, leva genom dina lekar, dina skratt, ditt arbete, dina tankar, dina ord. . . .

Lilla barn, mors och fars älskling, var välkommen. . . .

PAHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessertchoklader. Högfina kvalitéer.
Tillverkare:
A.-Bol. Carl P. Pahlssons Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Bomullstyger = Möbelytyger = Gardiner

Prover på begäran. . . .
Precisera vad som önskas. * **Konstfliten, Göteborg.**

TRÅKIGHETEN PÅ LANDSBYGDEN.

VÅR FRÅGA TILL VÅRA LÄSARINNOR RÖRANDE "tråkigheten på landsbygden" har kommit en ström av roliga och originella svar att flyta in över redaktionskrivbordet, och det är skada, att utrymmet tillåter oss göra endast ett ringa urval. För resten gick det som vi i inledningsartikeln antogo: somliga insändarinnor resonnera som dalkullan, som sade: "Landsbygden är ju det egentliga — städerna äro bara dumma påhitt", medan andra i livliga ord klaga över den dödande tråkigheten.

Där är t. ex. en insändarinna, som ger ett helt stycke saftig lyrik i skildringen av den lantliga frukostens tillredning, av krassens och ringblommornas härlighet och av mötena med den älskade maken, när han kommer hem från resorna på sjön. En annan författarinna, "Carola", ger en också på sitt sätt förtjusande skildring av lantligt umgängesliv, när "man är några familjer, som hålla hop": morkullsjakter med efterföljande supé och dans i "gamla jägarehemmet", kräftkalas med självritade placeringskort och glada bordsvisor, små födelsedagskalas, som ingen undgår, och läsecirkel — där tycks vara stoff för vilken munter lantlig roman som helst.

Emellertid, på vårt skrivbord ligger det också klagobrev från de många, som känna ledan liksom långsamt tära på själva livsmärgen. Vi läsa t. ex. i ett av dessa brev: "Ledsnaden vilar tungt på flickor i 20—30-årsåldern på landsbygden. För dem är den ena dagen precis den andra lik. Ett biografbesök, en födelsedagsbjudning, äro avbrotten, de *vanliga* avbrotten. Herrsällskap äro de så gott som utan. Dessa flickor äro beroende av sina hem och de stanna där de äro. De bli fega, så de våga sig ej ut i det stora okända, de underskatta sig själva. De känna sig blyga, tafatta, rädda. I många fall finns det stora möjligheter hos dem: det är synd att deras intelligens aldrig blir i tillfälle att uppodlas.

De gå miste om mycket, som de kunde njutit av, där de voro — om det hade varit någon som velat leda dem och öppnat deras ögon. Det är klart att det finns sådana personer i samhället, men som de ju mest finnas i societeten intressera de sig alls inte för dessa flickor. Rangskillnaden är mycket stark i landsorten. Njutning av goda böcker t. ex. går dessa flickor förbi. Vid 25-årsåldern anses de för "nuckor". Sedan ha de så gott som intet hopp mera om, att livet skulle ändra sig litet för dem. Väninnorna återstå — dessa som de känna så innerligt väl, ja så rent av till ledsnad innerligt väl." — Ge inte dessa enkla rader som en hel roman, de outnyttjade möjligheternas, de förspillda existensernas roman, som så många, många kvinnor ha att genomlida? — "Jag längtar inte till Paris, inte ens till Stockholm", bekänner en annan, en lärarinna på landet, "men oändligt många gånger har jag längtat efter att åtminstone en gång i månaden ha en människa att utbyta tankar med."

Men nu till de praktiska förslagen! Många insändares meningar och önskemål sammanfattas av "Lantbo", som skriver:

Finge vi på något håll en större lokal för föreläsningar, konserter, diskussioner, folkdanskklubbar m. m. vore mycket vunnit. Och ett läsrum med tillhörande boksamling och tidningar borde ej heller vara öoverkomligt. Dessa lokaler måste stå under någon erfaren och intresserad persons ledning, om de skola bli, vad de äro ämnade till, nämligen en samlingsplats för gammal och ung. För omkring 40—50 år sedan fanns det vid en del bruk i Bergslagen s. k. bolags-salar, där de i trakten bosatta ofta samlades till s. k. familj-aftnar. Bruksägaren med de sina var hjälten i nöjeslivet såväl som rådgivaren under de bekymmersamma dagarna. Det är väl ej troligt, att sådant patriarkaliskt förhållande skulle kunna bli rådande i våra industrisamhällen, men ofta kan man bli vittne till så mycket intresse för förädlade nöjen och en vetgirighet, som vore väl värd att taga vara på. Ej sällan förekommer det, att landsungdomen vandrar hela milen, för att få höra en enda föreläsning, och det i vinterkyla, mörker och svårt väglag. Programmet för aftonunderhållningarna måste vara väl valt, framför allt underhållande och omväxlande. S. k. författaraftnar med föredrag, uppläsning och musik bruka senteras, och vid anordnandet av dem råkas de unga ur olika samhällsställning och lära känna varandras levnadsvillkor och åsikter.

Viktigare är ändå, att de unga samlas i familjekretsen, mera än vad som för närvarande är brukligt. Jag frågte förliden sommar en pigg flicka från Wien, om det var något särskilt, som hon tyckte var egendomligt hos oss i Sverige. Bland annat sade hon: "När ni svenskar är tillsammans, är det visst endast för att äta. Så ha vi det inte hemma i Wien. Maten är bara en bisak, och den stöka vi undan så fort som möjligt. Vi vilja ha roligt, prata och musicera. För resten var det likadant före kriget." Jag vet ej, om hon hade rätt, men jag kom ovillkorligen att tänka på våra ungdomar och deras kalasbord.

Visst är det väl, att den tiden är förbi, då kvinnorna skulle använda varje ledig stund till onyttiga och opraktiska handarbeten, som fyllde alla vrår av hemmet. Men jag tror, att vi nutidsmänniskor stundom sakna den skaparglädje, som man känner vid ett just fullbordat arbete. Våra vackra hemslöjdsalster skulle omge oss i alla små hem och göra dem mjuka och färgglada, de skulle jaga tråkigheten på dörren under de långa vintermånaderna, och sedan berätta sin egen historia: Minns du — minns du! — Ja, en hel del folk skola strax invända: "Inte ha vi någon vävstol, och var skulle vi ha plats för en sådan." Tänk efter bara! Kan-ske går det ändå, och eljest finns det så mycken annan slöjd att välja på.

Glöm se'n inte blomsterodlingen i den egna täppan, på balkongen eller i de trevliga små lerkrukorna på fönsterbrädan!

Och alla gamla vackra sedvänjor, låt dem komma till heders igen såväl vid högtiden som i vardagslag. Var fest får då sin särskilda prägel och arbetsdagen sin. Så gå vi

Såväl konstnärliga som enklare
A/B SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

och längta efter den ena ljusglimten efter den andra året om, men glädja oss också åt den dag som just är inne. —

Priset för det bästa bidraget, 25 kr., ha vi ansett oss böra tilldela signaturen "Fru Maja". Vi ha därjämte utsatt ett extra pris å 20 kr., som tillfallit Ebba Rising för en kvick liten "tråkighetsskildring". De båda prisbelönta bidragen återges här nedan. Författarinnorna torde skriftligt anmäla sig å vår redaktion för beloppens utbekommande.

*

Tillåt mig, en fru i trettioårsåldern, med man och barn och en stuga i Skånes skogsbygd, men som ej har tråkigt, giva den som möjligen har det, ett råd.

Naturligtvis är det ej för att ni bor på landet, som ni har tråkigt, ty det finns som E. Th. anmärkte en "huvudstadstråkighet" likaväl som en "småstadstråkighet" och "landsbygdstråkighet". Utan tråkigheten har nog sin hemvist i vår egen lönliga kammare, d. v. s. vi bära den med oss.

Men har ni aldrig sagt till er själv, när ni känt tråkighetens skepnad gripa om er varelse: Jag vill icke ha tråkigt.

Om ni är så lycklig att bo på landet, har ni all anledning att vakna med ett småleende om morgonen. — Ack, detta dagens första leende, dess första tanke, dess första vänliga godmorgon, har ni icke märkt hur det är liksom nyckeln till dagen? Sen kommer den med sina plikter och sina förtretligheter, ja, det hör till, kära ni, — förtretligheterna, stötestenarna. Men tag det ej så seriöst. Gör som japanen. Tag emot svårigheterna även, med ett leende. De äro till för att övervinnas. I "den uppgående solens land" anses det både ohöfligt och taktlöst att visa ett surt anlete och bedrövade minner. Och har ni bara en gång lyckats i denna lilla självövertäring (tro ej att det är så alltför svårt att vara glad) så går det lättare för var gång. Och ett leende i ögonvrån är förunderligt smittosamt. Er man, edra barn och ert hembitråde skall smittas av er hemliga glädjekänsla. Ni minns att den föddes i den tidiga, tysta morgonen, då ännu alla omkring er sovo. Kanske kom den till er med den friska luften genom det öppna fönstret, eller föddes i trädens sus därute och var det första som nådde edra vaknande sinnen.

Nu antar jag, att er dag liksom min, är fylld av allehanda plikter, som måste göras. — Varje arbete har sitt eget intresse om man blott tänker på det och ej på det nästa som skall göras. Detta kunna vi lära oss av barnen.

På dagen följer kvällen. Ack, dessa förtalade "långa, mörka kvällar på landet", ljuvliga för den som ej har vanan "att ha tråkigt", men för de andra: "Ingen teater, ingen musik, inget sällskapsliv att tala om. Odrägligt!"

Men det var ju för dem vi skulle råda bot.

Har ni till äventyrs i er "lönlige kammare" ett gammalt intresse för musik, för konst, för historia eller rent av för språk, så tag fram det, fördjupa er i det, gör det till ett verkligt studium. Historia har en förunderligt medryckande makt. "Vous désirez les romans, étudiez l'histoire". Ni tycker om romaner, näväl studera historien. Ni kommer att glömma er själv, ert lilla liv, er tid. Ni lever med i andra tider, andra människors öden, ja, ni skall rent av känna evighetens vingslag susa under det låga bjälktaket i er stuga. — Och detta helt uppgående i någonting under kvällen skall ge nästa dag ett säregnet skimmer.

Svårast är det kanske för den som älskar musik, — och vem gör ej det, — att på landet vara utan tillfällen att höra konserter. Den inspiration som en konsert ger, isynnerhet åt den som själv utövar musik, är oemotsäglich. Men likväl, det stilla livet på landet, nära naturen, är i sig själv en inspiration. Många av våra stora konstnärer ha dragit sig tillbaka till lantlivets ro för att skapa. Förresten, — det står skrivet någonstades, — livet självt är en sång. —

Naturligtvis finns det många sätt att utrota den fula vanan "att ha tråkigt". Var och en kan bäst finna ut ett sätt för sig. Likväl anser jag Glädjen vara universalbotemedlet, ja, rent av ett livselixir som ingen av oss har råd att undvara. Var det ej Tegnér som sade: Glädjen är själens vingar!

FRU MAJA.

*

Om det är tråkigt på landsbygden? Ja, delvis beror det väl på vad varje enskild människa menar med tråkigt — dels på de resurser hon har inom sig själv och till förfogande gent emot andra.

Jag talar här om damerna. Herrarna reda sig alltid. De ha sitt arbete, sin tjänst och ofta kommunala intressen och alltid finns det ett kafé, en gästgivaregård, några motböcker och möjligheten till ett viraparti eller en enkel bondtolva. Men damerna!

Om man är fru och har ett stort hushåll att sköta så går tiden fort och själsfränder finnas alltid bland de andra fruarna. De arma pigorna äro ju en aldrig sinande källa till uppriskande klagovisor! Men är man 20 år och tycker om att dansa — då är det synd om en! Åtminstone om man hamnat på ett av de av Gud förgätna ställen som kallas stationssamhällen.

Det finns ju biografier, säger ni, och Mary Pickford är lika skålmsk, Douglas Fairbanks lika halsbrytande munter i Kråkvik som i Stockholm. Ja, men lokalen är faslig, luften ryslig, man kan inte se något från de obekväma, på släta golvet stående bänkarna och platsens enda polis kan inte hålla de okunniga pojkar i styr. De tjuta, de hoppa, de skratta, de kyssa och smacka i kapp med filmfolket — ja, jag har varit med om att den hyfsade publiken bombarderats med cigarettaskar och tomma karamellpapper, apelsinskal m. m. mitt under föreställningen. Sedan aktar man sig! — Ges det en konsert är det vanligen i kyrkan och den är livsfarligt kall. Låt om oss icke tala om de kringdragande teaterbanden! Jag har sett Kameliadamen på en scen, 6 alnar i fyrkant, och ehuru jag log den kvällen gråter jag i mitt hjärta var gång jag tänker på eländet. Är det vidare någon som bott i ett stations-samhälle varifrån tåget gått in till närmaste stad teaterdags och återvänt på natten? Jag vet inte av något.

Om vi alltså måste sukta på kulturens ädlaste blomster, så borde ju ändå det enkla umgänget människorna emellan återstå oss. Det finnes låt oss säga ett tjog bildade hem och ett hundratal bildade människor — olika ställda i inkomster kanhända, men strängt sett på samma sociala plan. Tror någon att de umgås? Ja, herrarna, de gifta och de äldre ungdomarna. (Unga herrar äro sällsynta som åska i februari.) Men resten? Intet sällskapsliv. En mängd kafferep — en sällskapsform som borde utrotas från jorden — och möjligen, vid någon särskild anledning, en subskriberad supé på ortens s. k. hotell. Där de flesta herrarna spela kort hela natten och fruarna sitta kring alla väggar och bevaka de få ungdomarna som väl vet att hur de vända sig ha

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING AV ATT PROFESSORSKAN Agda Montelius, som inom Iduns kvinnliga akademi representerar det sociala området, är i tur att utgå ur densamma, rikta vi härmed en vädjan till vår läsekrets att insända förslag på någon kvinnlig representant för samma område att intaga hennes plats. Vidare anhåller akademien, att våra läsare ville inkomma med förslag till *pristagare* för 1920, med angivande av någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor för belönande eller främjande av någon förtjänstfull kvinnlig gärning.

Respektive förslagsställare torde så utförligt som möjligt motivera sina förslag samt underteckna dem med sina fullständiga namn och adresser. Förslagen skola insändas till akademiens sekreterare doktor *Karolina Widerström*, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, ju förr dess hellre, men senast före utgången av oktober månad.

de ryggen bak och att världen skall få detta faktum tillkännagivet för sig med mångahanda utbroderingar. Det skvallras väl överallt i världen, men i dessa samhällen där alla känna varandra, även om de inte äro presenterade för varandra, florerar detta onda värre än värst. Fröken på banken *behövde* inte sitta så länge om kvällarna som hon gör, men hon är förstås kär i kamrern! Den nya lärarinnan har flera gånger kommit fram till samhället i sällskap med sin gifta, manliga kollega! Farligt! Flickorna Olsson springa ned till varje tåg och titta efter herrar och Lisa Svensson går på ljusa dagen med ingenjören från grannsamhället! (Gud tröste om hon gjort det på kvällen.)

Det finns ju andra samhällsskikt också — tala aldrig om att sammansmälta dem! — affärsbiträden, arbetarungdom, tjänstefolk. Vad roa de sig med? Goodtemplarna odla en omfattande nöjeskult som nog räcker för många, "men det är dyrare än att suppa", sade en ung man till mig på fullt allvar. Det är "brödernas afton" och "systrarnas afton" och "brevafton" och "teafton" och "sångafton", paketauktion, äggsexa, sillsexa, kaffefester och basarer och för den som skall "bju jämt" blir det nog kostsamt. Men alla nöjen äro ju kostsamma, så det!

Några gånger har jag sett försök göras att få i gång en syförening, en musikförening eller dylikt. I varje fall ha de stupat: på osämja, på skvaller, på härsklustnad — två gånger på lyx och överflöd, i det damerna överbjödo varandra vid trakteringen, tills de själva tappade andan och deras män tålmodet. Och så var allt lika när igen — med litet extra tillägg av osämja och förtal.

Var och en som roar sig med att köra igenom de givande spalter som benämnas allmänhetens frågeavdelning, har säkert många gånger stött på den bekymrade unga frun, som frågar hur hon skall bära sig åt för att "få umgås" med sina nya grannar. Eller herrar, som med sin fru deltagit i en subskriberad tillställning utan att en enda människa tagit någon notis om dem under hela kvällen. Det är så likt, så likt!

Man skyller på att svenskarna äro stela. Ja, det finns visst folk som dölja sin brist på uppfostran eller sin inre fattigdom genom att se ut och vara lika kyliga som stoder av is. Men i 99 fall av 100 kunna svenskarna vara gästvänliga och angenäma — om det lönar sig. Den som upplevat krigsåren och sett t. o. m. hästhandlarygulasch stiga till oanad härlighet inom sällskapslivet, allt eftersom sifferkolumnerna svällt i taxeringskalendern, kan icke ens försöka förneka sanningen härav. Det är inte tillbaka-dragenhet som gör oss så otrevliga, det är missundsamhet, avoghet, avundsjuka och en från underbara grunder på underbara vägar framsipprande svart-sjuka som skapar den snävhet, vilken gör livet på landet så olidligt. Folket i städerna äro naturligtvis inte en bit bättre, men där äro utrymmena större, ersättningarna flera, man kan leva sitt liv som man vill och tiden räcker ändå inte till.

Vad själva bondlandet beträffar är min ganska, genom flera landskap vidsträckt erfarenhet den, att där kvarleva de gamla hederliga kalasen i oförfalskad glans och härlighet. Aldrig har jag varit så nära att bli ihjälfestad som vid ett månads långt julbesök i en från all världens oro långt avlägsen Värmlandssocken. Jag återvände på sommaren — och si: där var samma muntra liv. 80 personer i alla världens underliga åkdon åkte 2 mil till en vacker skogssjö och alla bondfruarna — uttrycket är deras eget! — hade lagat vidlyftiga matsäckar som sedan slogos ihop. Det var en förfärligt trevlig söndag, men efter fyra likadana och en massa tillställningar mitt i veckorna var jag slut och flydde till ett bruk, där jag hamnade i disponentfamiljen. Där gjorde jag den upptäckten att disponenten visserligen var närmast vår Herre i rang där på orten, men att hans fru så visst stod minst två trappsteg över. Så där hämtade jag mig igen!

EBBA RISING.

Äkta Spets- & Sidendépôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00.

2 tr. HISS.

Riks Ö. 4 86.

ÄKTA

SPETSAR · MOTIV · KRAGAR

i Venice, Point, Valenciennes, Malines, Filet, Irlande, Knyppingar m. fl.

"Nummer 23". Ett reseäventyr berättat av Holger Lundberg.

DET VAR EN MÄNGD EGENDOMLIGA, till utseendet obetydliga händelser, som voro orsakerna till detta mitt livs underligaste äventyr.

När Canadensiska Pacificbolagets jätteångare "Columbia" angjorde Yokohama, och jag efter en minutios passgranskning och ett strängt korsförhör gick i land, för ett sju timmars besök i denna intressanta stad, innan båten vid femtiden åter lade ut med Kobe som destinationsort, hade jag i sällskap Förenta Staternas konsul i Batavia, Java, Mr. J. G. Bently. Som denne gentleman varit i Japan ett flertal gånger var jag naturligtvis överförtjust att få honom som ciceron och då vi åter stego ombord hade jag fått ett nog så gott och varaktigt intryck av "Orientens Pärla". Vid landgången stodo några av våra amerikanska bekanta väntande, ängsliga att vi skulle komma för sent, och en ung New York-dam granskade våra rockuppslag. "Var har ni fått tag i de där bedärande chrysantemum?" frågade hon. Mr. Bently omtalade att han från förut kände till Yokohamas botaniska trädgård, där denna art odlas, som han visste, den enda plats i Japan. Blomman är mindre än andra av samma slag, cremefärgad, med svagt rosafärgade strimmar. Den väckte även andra av våra medpassagerares uppmärksamhet och jag beslöt att bevara den, varför jag redan innan middagen satte den i vatten och bar den på mitt frackuppslag till dinén. —

Nästa dag kl. 3 var båten beräknad att anlöpa Kobe för att ligga där hela dagen, och då det från Kobe till Nagasaki, min destinationsort, endast var en natts resa, tog jag kvällen i anspråk att packa min handväska. Alla mina koffertar hade jag i bagagerummet, och min pliktrogne och intelligente kinesiske stewart Liang hade redan länsat skåpen i hytten, — i Kobe var det ju inte nödvändigt med evening dress då middag antagligen skulle intagas i staden och tiden för övrigt upptagas av "site-seeing". Diverse "fickfyllnad", såsom halvskrivna brev, min barräkning, några fotografier som "knäppts" och framkallats ombord, etc., slängde jag ned i min "Kit bag", och av oförklarlig anledning följde även min Vancouver-Nagasaki biljett med.

Jag hade redan hunnit krypa till kojs, då en knackning på dörren jagade bort sömnkänslan, och jag frågade i en allt annat än vänlig ton vem det var. "Beg pardon, sir", kom det, "det är från telegrafrummet, — ett trådlöst till er, sir". Ordet "trådlöst" gjorde mig i ett ögonblick klarvaken, jag svepte en nattrock om mig, gled i ett par tofflor och gick att ta emot telegrammet. Det är visserligen sant, att jag var nyfiken på vad det mände innehålla, men det var inte utan att jag nästan med bestämdhet kunde gissa mig till vari meddelandet bestod. Och det visade sig att jag hade rätt. Då jag rev upp den vita blanketten med sitt röda "M" på, läste jag: "Stanna i Kobe, besök Togi, Ritzui & C.o,

avvakta närmare order, rum reserverat Oriental". Det var från min firmas Tokyokontor, och jag hade hela tiden nästan varit viss på att jag inte skulle komma till Nagasaki. Redan i New York, hade det varit på tal att jag skulle vistas en tid i Kobe för underhandlingar med våra stora silke- och oljeleverantörer, men vissa orsaker inom denna marknad, vissa sifferförändringar i Wall Street, medförde, att de order jag vid avresan erhöi voro "Nagasaki direkt", där andra viktiga transaktioner väntade på att slutföras. Nu tycktes emellertid ställningen ånyo förändrats, och mitt besök i Kobe skulle således inte räcka endast från 3 e. m. till kl. 12 midnatt, utan vara på obestämd tid. —

Inte utan intresse lät jag nästa dag vid 2-tiden kikaren glida över bergsslutningarna, vid vars fot Kobe låg idylliskt inbäddad i grönska, med de små husen samlade vid de stora dockorna och klättrande uppför de skogsklädda höjderna bakom staden. Då slog det mig att jag hade glömt något i hytten; jag fann snart ut vad det var, — kameran! Och jag sprang ned för att hämta den. I andra våningen, i hallen mellan konsertsalongen och biografalen, mötte mig emellertid min trogne Liang bärande fotografiapparaten i ena handen och i den andra — den cremefärgade chrysantemum jag dagen förut plockat i Yokohama. Den hade hållit sig utmärkt, tack vare god värd, och var nu fullt utslagen. Tanklöst stack jag den i knapphålet på mitt rockuppslag, grep kameran och med ett tack till min stewart gick jag åter upp på däck. Innan det trådlösa nådde mig hade jag tillsagt Liang att låta bringa min handväska i land, då jag ämnade göra diverse uppköp här. I hastigheten glömde jag att meddela honom att jag inte skulle komma åter. Bagage-

mästaren hade jag emellertid underrättat om ändrandet av min resplan.

Vi ankrade ute på redan, tull- och läkarebåtarna kommo puttrande ut från piren, min passvisering var relativt lätt undanstökad, sedan jag en gång hade fått Yokohamastämpeln på, och för de andra passagerarna, vilka endast hade för avsikt att göra ett kort besök i land, var något stämplande inte nödvändigt alls. Med tullbåten hade även följt en av Canadensiska Pacificbolagets tjänstemän, stationerad å Kobe-kontoret, för att ta emot biljetterna av de, som skulle stanna kvar i Kobe. Plötsligt slog det mig att min låg sorgfälligt nedpackad i en sorgfälligt låst och på undre däck sorgfälligt nedburen kappsäck; jag ämnade just rapportera mitt misstag, då en röst bakom mig hövligast bad mig att raska på. Kön av passagerare som skulle besöka Kobe var lång, — båten bar över 1,300 personer, — och utan att närmare reflektera över det (kanske) orätta i min handling, och utan vetskap att jag inom sex timmar skulle få användning för samma biljett gick jag över landgången och dök från det gassande solskenet in i tullhusets kyliga dunkel, där min väska och mina koffertar väntade på att bli undersökta. Jag befalld mitt bagage upp till Hotel Oriental, där enligt det trådlösa, rum var reserverat för mig och begav mig ut på den ljusbadade piren, där jag genast blev omringad av ett halvt tjog kulis, som med vältaliga gester och rådbräkad engelska försökte överbjuda varandra i tjänstaktighet. Medan jag stod där, halvt road, väljande bland de bugande, leende japanerna, vilken rickshaw, som skulle få äran att köra mig, svängde en elegant, gulmålad Marmont in på kajen, en dam steg ur och gick, utan tvekan rakt fram till mig. Det enda jag i detta ögonblick hann uppfatta var att hon var sagolikt vacker, och att hon bar en cremefärgad chrysantemum, med svagt rosafärgade strimmar vid bröstet.

Nu, flera veckor efteråt, är det mig fortfarande omöjligt att förstå att jag kunde bibehålla min fattning så pass, att jag lyckades spela min roll, att jag inte föll ur komedien, trots att allt var gåta för mig, — då, liksom nu. —

"Jag har bil här nere", sade en intressant kvinnostämma på tydlig New York-accent, halvt vek, halvt målmedveten, "jag var inte säker på att ni skulle komma, ty vår agent i Vancouver nämnde något om att ni kanske inte skulle anlända förrän med nästa lägenhet. Då jag aldrig sett er, är jag glad att ni kom ihåg vårt tecken. Jag såg er och er chrysantemum redan innan ni stigit i land, när ni stod vid relingen, då båten lade till, men jag ville inte gå ombord; engelsmännen ha fått nys om saken, så det är bäst att vara försiktig. Stig in i bilen! Rum fanns inte att få på

(Forts. sid. 706.)

Från gravsmyckningsdagen på Nya kyrkogården. — O. Ellqvist foto.

Pröva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

IDUNS PRENUMERATIONS-PRIS:

Idun A. vanl. uppl. med julnummer:
Helt år Kr. 16:—
Halvt år > 8:25
Kvartal > 4:25
4:de kvartalet > 5:—

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:
40 öre eft. text. Utländska annonser:
45 öre å textside. 45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.
särskild begärd plats. för särsk. begärd plats.

MODERNA DUBBELEXISTENSER.

DET FINNS EN LITEN FÖRTJUSANDE HISTORIA av den engelske novellisten Merrick: "The Call from the Past", Det förflutna kallar. Den handlar om en välbeställd advokat, som i sin ungdom skrivit skådespel, skickat dem runt till teatrar och fått dem alla refuserade. När han hunnit för länge sedan glömma sin ungdoms sälla bekymmer, får han en dag meddelande om att ett av hans skådespel antagits. Han lämnar advokaten åsido, reser i en fattig författares skepnad ner till den stad, där premiären skall äga rum — nå, de äventyr, som där möta honom, höra inte till denna historia. "The call from the past" — för hur många människor ljuder den icke sakta ur deras eget hjärtas djup, där de begravt ett heligt drömmens förflutet. Endast ett fåtal äro lyckliga nog att få på en gång sitta välbeställda på sina kontor och hasardera som konstnärer i en annan sfär. Det är på sådana "moderna dubbelexistenser", vi här tänka

nämna några exempel. För resten har det ju bland andens män funnits "dubbelexistenser" i alla tider: ett geheimeråd vid namn von Goethe lyckades ju en gång inrista sitt namn i litteraturhistorien, inte sant? och en from skomakare som Böhme och en trägen glasögonslipare som Spinoza hunno ju inte heller med litet.

Men alltså nu till vår egen tids- och lokalkrönikas "dubbelexistenser". En oinvigd allmänhet förvånades för en tid sedan över att se en känd kompositör som kritiker av en trådlös telegrafuppfinning. Någon ville ringa på honom för att förebrå honom hans förmenta snusförnuft, men fann ingen annan *Kurt Atterberg* i telefonkatalogen än en civilingenjör. Nå, den bekante unge kompositören är ingenjör och som sådan dels granskare i Patentverket av allt rörande trådlös telegrafi, dels mecenat. För "den andre" Kurt Atterberg nämligen, "Ty inte tror ni väl, man kan leva av att vara kompositör", säger han själv på tal om sin dubbelexistens. "På en symfoni kan komponisten kanske, sedan den genomgått en kontinental skärseld, förtjäna en 100 kr. och skatta sig lycklig, om han sluppit själv betala stämutskrivningen, som numera kostar en 1 000 kr. Att få större verk förlagda och tryckta utan stora ekonomiska uppoffringar är väl för långa tider framåt otänkbart". — Herr Atterberg har f. ö. flera värv utom de redan nämnda: han är musikrecensent och Dramatiska Teaterns kapellmästare (vid de tillfällen, då det förekommer musik) etc.

En annan av våra svenska kompositörer, *Natanael Berg* — känd som mästare för både operor och symfonier — är i sin vardagsskepnad regementsveterinär i Stockholm. På tal om sin dubbelexistens skriver han själv till oss följande:

"Att som musikalisk komponist kunna leva av sin produktion är ju knappast någon förunnat. Kanske några ytterst få mot levnadens afton. Alla måste välja sig ett yrke i början av sin konstnärsbana — om de inte antingen äro förmögna eller ha turen att finna en mecenat som släpper till kapital. Och de flesta musiker välja då något inom musikens gebit, några få utom detsamma. Alla bliva ju "dubbelexistenser", om man n. b. räknar deras konstnärliga produktion som en gren, deras matanskaffningsyrke som en annan. Att vara musiklärare, organist, sånglärare, pianostämmare, kapellmästare, musikrecensent — allt anstränger, i varje fall *anlitar* centra i hjärnan. Hur många gånger har jag icke hört konstnärer yttra, ungefär: tänk vilken lycka att kunna ha annat än *musiken* till sitt levebröd och sedan som skomakare-mästersångaren sjunga på söndagen!

Richard Strauss sade mig en gång under ett samtal för mån-

Vilhelm Bryde

Georg Blomstedt

Kurt Atterberg

Lisa

Emilie K.

HUR MAN TJÄNAR TVÅ HERRAR.

ga är sedan på tal om att möjligen uppge mitt borgerliga yrke för att mera helt syssla med musik: "I himmelens namn! gör icke något så dumt. Setzen Sie nur ruhig fort. Jag har ju också ett yrke bredvid min konst, men det anstränger mer. Jag är kapellmästare."

Det invändes å andra sidan med rätt eller orätt att "mångsyssleriet" hindrar eller omöjliggör en nödvändig koncentration i det konstnärliga arbetet och att ett intensivt sysslande med den utövande musiken giver en rent teknisk överlägsenhet som vore av avgörande värde.

Vare därmed hur som helst; faktum är dock att om tonsättaren för sin utkomst valt ett yrke, som ligger utom musiken, detta lätt för fåkunskapen blir något småfuttigt och här i detta land av illvilliga människor utnyttjas för att söka förläna konstnärskapet ett sken av diletantism.

Det har hänt mig, att en gammal mjält- och avundsjuk musikkritiker i Stockholm under långa tider använt anspelningar på mitt borgerliga yrke för att deklassera min konst, och detta i ordalag och bilder som icke lämnat något övrigt att önska i osmaklighet. Han slutade först, när jag vänt mig till Publicistklubben för att äntligen få oskicket stävjat.

För min personliga del anser jag en sammanblandning mellan konstnärskap och yrke vittna om brist på konstnärligt allvar och förvånande brist på urskillning."

Litteraturen har som bekant här i landet fler utövare än älskare (om man ej vill räkna utövarna till älskarna), varav lätt uträknas, att antalet litteraturens älskare ej kan överstiga 385. — Till de *lyckliga* författarna hör tydligen den bekante möbelarkitekten *David Blomberg* — lycklig även av det skälet, att han ej behöver låta sig underhållas av sin musa, något som i intet äktenskap brukar vara lyckosamt. *Hans* "call from the past" kommer från en herre, som heter Peter Spigg och som skrev i *Idun* och i *Strix* och med tiden förvandlade sig till *David Linde*. Tre goda romaner ha burits fram till offentligheten under dessa två pseudonymer.

När man ser någon av *Svasse Bergqvists* glada revyer, kanske till på köpet på den revyteater, där han själv är "sommardirektör", skulle man inte kunna tro, att författaren på rent allvar sitter som assistent vid straffängelset på Östermalm (och nu som t. f. sekreterare i fängvårdsstyrelsen). Då teaterdirektören och juris kandidaten Bergqvist är på en gång ämbetsman och konstnär, följer han emellertid traditioner i sin släkt — han är systerson till den bekante Lundaprofessorn och skalden

Nils Flensburg, vars mor biskopinnan en gång debuterade i "Alphyddan", och han har själv något av den brett lagda skånska intelligentyper. Enligt befintlig statistik skriver han cirka tre revyer om året (hittills tio), och man skall även få se honom som författare till ett allvarligt skådespel med ämne från fängelsevärld och human tendens.

Vilhelm Bryde var för ej så värst länge sedan en scenens ståtliga och högst charmante älskare. Nu älskar han mest antika möbler och konst saker. Han började som byggnadsingenjör, gick så över till teatern. Nu innehar han Konst- & Antikaktiebolaget och är inredningsarkitekt: en kännare i fråga om smak och rumskultur. Scenen står han alltjämt nära som inredningsarkitekt vid Skandiafilm. — Hans vackra fru, *Lisa Bryde*, minns man som dansös, och hon ger alltjämt lektioner i dans — var just i Paris för att se det allra nyaste.

Bryde.

ullman.

Svasse Bergqvist

Natanael Berg

David Blomberg

Porträtt till dagskrönikan.

EFTER ETT SVÄRT LIDANDE BORTGICK nyligen fröken Ellen Robach, sedan 32 år anställd hos Svenska Köpmansbyrå härstades.

Hon var en levnadsglad ung flicka, den älska av åtta syskon i ett gott hem, då hon på grund av plötsligt ändrade förhållanden blev hänvisad att upptaga kampen för tillvaron, och detta icke blott för egen del. Den inneboende livsglädjen fick omsättas i hårt, oförtrutet arbete, och det är underbart att överblicka vad hon under alla dessa år verkat och varit för de sina. Hennes vänner veta, vilken rörande endrökt och kärlek rått inom denna syskonring, där hon var medelpunkten, den rådiga hjälpen och stödet, och där de gemensamma prövningarna endast förmått framkalla nya uttryck av godhet och tålmod.

Inför ett livsöde som Ellen Robachs måste den, som haft tillfälle följa det, sänka sitt huvud, i vördnad för den kärlek och självförgätnhet, i beundran för den ljusa hoppfullhet och det aldrig sviktande mod, varmed hon burit andras och egna bördor, och för den humor och sinnets jämvikt, som hon förmådde bevara till och med sedan det kroppsliga lidandet lagt sin tunga, skoningslösa hand på henne. Hon var i sanning en av dessa det tystas hjältinnor, som gå sin väg fram stilla och obemärkta av främmande, men som för dem, som kommit dem närmare, te sig som gestalter av *verklig* styrka och storhet, — en av dessa, som ovillkorligen för en i minnet skaldens ord:

— — — men det är manligt storsint hjältemod
att offra glad sitt varma hjärteblod
i livets vardagssläp, det tysta, ringa,

Lycklig den scenens son, som även har en pälsvaruaffär, inte sant? Som den lycklige presentera vi här *Georg Blomstedt*. I tio års tid uppträdde han på olika teatrar. Så köpte han för halvtannat år sedan en gammal välrenommerad pälsvaruaffär vid Västerlånggatan. Scenen drager i alla fall och han ämnar inte lämna den för alltid: senast i somras filmade han.

Fröken *Emilie Kullman* har översatt 118 romaner och har därjämte en kolaffär. Med både översättning och kolagetur har hon hållit på lika länge, eller i 31 år. Bl. a. har hon överflyttat hela *Marie Corellis* produktion på svenska, och just i dagarna utgå tre nya översättningar från hennes hand. Mången, som läst de samvetsgranna och förträffliga tolkningarna, som bära *Emilie Kullmans* namn på titelbladet, har sannolikt häpnat, när han sedan funnit samma namn under t. ex. en kolräkning.

Som man ser, det är ej alltid nödvändigt, att vi stanna på den pinne, där livet först sätter oss. Den märkligaste förvandling av det slaget, vi hört talas om, var i alla fall den, en handlande i *Alingsås* undergick. Han gjorde konkurs, och redan en mogen och gift man satte han sig efter den betan på skolbänken. Varpå han slutade som — ordinarie häradshövding i en *Norrlandsdomsaga*.

E. TH.

(Forts. fr. sid. 703.)

Oriental, så ni får nöja er med ett litet krypin på *Pleasanton* så länge."

Om någon i detta ögonblick skulle ha kunnat se in i min hjärna, vore det otvivelaktigt med ganska klen resultat. Han skulle inte kunnat upptäcka några rediga tankar, inte heller några orediga, något virrvarr av tusen obesvarade frågor, — tomt, tomt, som ett äggskal tycktes mitt huvud vara. Innan jag hunnit öppna munnen eller försöka plocka fram några undagömda tankar från det dimmiga fjärran där de höllo sig dolda, hade en ganska säker liten behandlad hand gripit om min arm och fört mig mot limousinen, vars dörr öppnades av en japansk chaufför med stenansikte, och åter slöts om den vackra amerikanskan — och mig.

Då började mitt förstånd plötsligt att reagera; det gjorde en våldsamt opposition, men i samma ögonblick slog *Herr Satan* ner i mig. Jag tänkte, — för första gången på hela tre minuter, — tänkte lugnt, övervägande och kallt. "Något stort, internationellt politiskt är i görningen, old top! Tack vare din förbannade, — eller välsignade — cysantemum spelar du en roll just nu. Kan du, har du lust, har du mod att gå an, eller vill du lämna det första tillfälle du fått till litet mer äventyr än ett inbrott i din *New York-våning*, ämnar du gripa de

Ellen Robach.

Augusta Wästfelt.

Axel Raphael.

W. Steinway.

flygande lockarna eller endast låta dem glida genom din hand. Kvinnan är syndigt skön, — vilket är den bästa och största anledningen, — alltså, ja eller nej." Och som om en högre, — eller kanske lägre — vilja styrde min motståndslösa hjärna ropade hela min varelse: "Sure! Come an! Äventyren till mötes!"

Utän att darra på handen fick jag fram mitt cigarettetu, vände mig till min unga moitié och frågade om lov. För första gången fångade jag en glimt ur hennes ögon, ett par ögon, som nästan kom mig att tappa fodralet, och de röda, — kanske en smula sminkade — läpparna logo ett vänligt medgivande. — "Naturligtvis!" Själv upptagen av sina tankar hade hon tydligen inte lagt märke till min första envisa tystnad, och hur egendomligt det än kan låta, min fattning var nu återvunnen, mitt hjärta slog inte längre som en stångjärnshammare och jag kunde tänka lugnt.

Då kom jag ihåg, att jag hade rum reserverat, varför jag i nonchalant ton kastade fram:

"Jag tackar er för ert besvär att försäkra rum åt mig, men jag har redan reserverat ett på *Oriental*, miss —"

"Tuxen", kom det, "mitt nummer är 23. Och ert?"

"Mitt namn är *Kently*", — det enda amerikanska namn jag i detta ögonblick mindes var min vän konsulns, och jag gjorde en liten förändring.

"Och nummer?" Det låt ivrigt.

"Tretton", sade jag. Banalt egentligen, förstås, alltför mycket av detektivroman, men jag är född fredagen den trettonde, och 13 har alltid varit mitt lyckonummer, — varför inte också nu?

"All right, Mr. *Kently*", sade den unga amerikanskan, "låt oss fara till *Oriental*, då", — och hon gav chauffören order, — på japanska. Vagnen svängde in på en bigata, och fortsatte tutande sin väg fram bland oxvagnar och rickshaws.

"Säg mig, please", frågade nr 23 igen i en långsam, eftertänksam ton, "är inte nr. 14 i Moskva just nu?"

Jag kände att jag ett ögonblick, — eller var det så länge, — blev kall utefter ryggen, men jag kunde inte märka någon skillnad i min röst då jag svarade:

"Nej, miss *Tuxen*, nr. 14 är inte där längre. Han har nyligen återkommit, och lämnat en intressant rapport till högkvarteret."

Det där med "rapport" och "högkvarter" tyckte jag var bra funnet.

"Oh, I see!" var det enda svar jag fick.

Vi voro nu framme. Jag hoppade ur, och innan det var tid för argumenteranden bad *Miss Tuxen* mig att möta henne i hotell-lobby till té kl. ½5.

Mot min vana klädde jag mig i rasande hast, fick fram en *Palm Blach-suit* och valde mer omsorgsfullt än vanligt bland mina halsdukar.

Nere i *Oriental*s stora ljusa lobby lade jag genast märke till "Nr. 23" bland tropikhattar och vita sidenkläder. Som hon satt där, tillbakalutad mot den röda sammetsfåtöljen, med det ena benet över det andra, visande en vackert formad vrist, och varför inte erkänna det, även vad, skulle man gott kunna tagit henne för en filmdiva. De mörka, intelligenta ögonen med sina långa, mjuka fransar, det vågiga håret, kammat "à la *New York*", den välformade

där inga lagrar kransa segrarns hår och inte jubel brusar i hans spår, men ädla skördar fram ur torvan springa."

T. B—T.

Fröken *Augusta Wästfelt* har avlidit i Stockholm. Till så sent som i mars månad i år arbetade fröken W. som sekreterare i Svenska Kvinnoföreningen för fosterlandets försvar. Ett 35-årigt, ståtligt livsarbete låg bakom hennes avgång då. Fröken W. var nämligen föreningens stiftarinna, och hade, alltsedan den 1884 grundades, ägnat all sin tid och sitt intresse däråt.

I statens historiska porträttsamling på *Gripsholm* skall ett porträtt av fröken W., målat i olja av fru *Hildegard Thorell* och här förut återgivet, hugfästa hennes personlighet som en av dem vilka fötrjåna att ihågkommas. —

Fil. d:r *Axel Raphael* fyllde den 4 d:s sjuttio år. D:r *Raphael* har bl. a. gjort sig bekant som juridisk och nationalekonomisk författare, och en lång rad skrifter vittna om hans insikter och uppslagsrikedom på dessa områden.

Hans litterära kolleger ha också fått dra förmån av hans arbetsförmåga och insiktsfullhet: ända sedan 1894 är han sekreterare i Sveriges författareförening. Han har även varit ledamot av litterära äganderättskommittén.

W. Steinway, en av cheferna för den världsberömda firman *Steinway & Sons*, är f. n. på besök i Stockholm.

munnen under en rak, karaktäristisk näsa, tycktes liksom klippt ur *Moving Picture Magazine*. Hon såg mig, reste sig och kom mig till mötes. "Låt oss ta ett bord litet i skymundan", sade hon, "jag har en massa saker att diskutera med er." Jag valde ut en avkrok av det stora rummet, beställde té och beredde mig på något minst sagt intressant.

Miss Tuxen tackade för den cigarett jag erbjöd henne, tände den, och började sin monolog.

"Först och främst", sade hon, "får allt era och mina privata underhandlingar om *Che-Foo*-frågan, för vilken ni ju är utsänd, vila tills vidare, då andra viktigare saker kommer upp. Er rapport får ni lämna mig när ni kommer till *Hong Kong*, där jag kan möta er om en månad och vi kunna då i lugn och ro diskutera saken. Som ni vet, har jag haft *Che-Foo*-affären om hand en längre tid, — under 1919 års början.

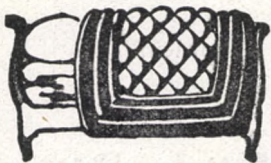
"Ni är ntaurligtvis underrättad om, att det är *Vladivostok*-papperen jag har med mig att överbringa", sade hon. Jag nickade stumt. "Well", fortsatte hon, "min, — eller rättare vår — chef i *Washington* sände mig i dag på morgonen ett telegram att jag omedelbart måste fortsätta till *Nagasaki*, där i morgon vår agents jakt är mig till mötes för att föra mig till *Ryssland*. Längre än till *Nagasaki* tors jag inte gå, då all försiktighet måste iakttagas. Det var ursprungligen meningen att jag från *Vancouver* skulle gå direkt till *Nagasaki*, men saker kommo upp vilka höllo mig kvar i *Kobe*, telegramväxling mellan *Washington* och vår konsul här etc. Nu lär det emellertid bli slag i saken och överlämnandet av papperen till vår ryska agent är så mycket viktigare, då *England* på oförklarligt sätt har fått nys om förhållandena och lär redan gjort anstalter för att organisera och utsända en liknande expedition. Ja, det skulle inte förvåna mig om den där gråhåriga gentlemannen i råsidenskläder, som nu står vid receptionsdysken är en av de första utsända. Jag har stött ihop med honom mer än en gång idag, och hon pekade på en äldre herre, som lugnt rökande, stod inbegripen i ett samtal med "the room clerk". Från oss såg det ut som om han begärde några upplysningar. "Jag har emellertid varit på min vakt så mycket jag kunnat", fortsatte nr. 23. "Bilen fick jag låna från *Franska generalkonsulatet*, där jag har vänner, för att ytterligare förvåna ——. Sakerna stå nu emellertid på denna punkt. Tåget till *Nagasaki* lämnade *Kobe* 20. minuter innan jag fick telegrammet i morgse. Nästa tåg går inte förrän 6:40, men då det är lokaldito, kan jag inte komma fram till *Nagasaki* i rätt tid för att nå jakten. Bil kan jag inte ta, då vägen är under reparation på två ställen. Varenda minut är dyrbar. Jag erfor att 'Columbia' lämnar *Kobe* kl. 12 i natt och är beräknad att vara i *Nagasaki* redan vid sjutiden nästa morgon. Någon passvisering för dem, som önska gå i land och "se på sta'n" är ju inte nödvändig, — det enda är, — hur skall jag kunna få en biljett. Naturligtvis skulle jag kunna köpa en på *Canadensiska Pacificbolagets* kontor här, men det väcker lätt uppmärksamhet, och —"

Jag tillät mig avbryta: "Men, *Miss Tuxen*, det är dess värre omöjligt. Båten är fulltecknad, och de hytter, som i dag blivit lediga, äro redan upptagna, — utom, — jo, *Gloria*, *Victoria*, jag har det!"

Den unga *New York*damen stirrade på mig, som förhäxad: "Mr. *Kently*", sade hon förvånad, "vad är det med er? Jag ber er om att få tag i en plats i skymundan, där vi kunna tala i fred, och så ropar

Ingen gedigen bosättning utan

**DUN
TÄCKEN**

Högsta komfort.
Idealet för all säng-
beklädnad.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 a
121.

- Steinway & Sons -

**Lundholms
Pianomagasin**

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

SINGER

Syboardsmaskiner

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
Bästa frukosträtt för alla åldrar.

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för kläna personer och barn.

GIFT ER ALDRIG

förrän Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfaffär, Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

**PARAMINT
PASTILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ni, som om taket skulle störta in. Vad är det frågan om?"

Jag lade naturligtvis genast band på mig, ursäktade mitt ganska oförklarliga beteende och gav henne fakta. Jag hade fått ett trådlöst "från vår agent i Tokyo", att uppskjuta min resa till Nagasaki, där diverse affärer väntade, för att stanna i Kobe och möta henne i och för överläggningar i Che-Foo-frågan. Ursprungligen var det emellertid mening att jag ej skulle göra något uppehåll i Kobe. Beträffande vår Crysantemum, hade jag redan fått underrättelser i Tokyo att samma tecken även gäller i Nagasaki. Min biljett gällde således längre, men jag hade i hastigheten glömt både att avlämna den och att meddela min stewart att jag inte skulle komma igen. Den enda plats bland de 1300 kojorna, vilken inte var upptagen var min, och stod följaktligen till Miss Tuxens förfogande. "Jag skulle arrangera det hela för henne", — hur hade jag däremot dessvärre ingen aning om, — ännu!

Om också nr. 23. lade mera band på sin förtjusning än jag lyckades göra, log hennes förföriskt röda läppar det mest intagande leende, hon lade sin vackra lilla hand på min arm, och sade med en röst, som var allt annat än affärsmässig. "Vet ni, Mr. Kently, jag kan inte nog tacka er för er hjälp. Jag skall aldrig glömma det, det lovar jag. Och att ert fosterland också skall minnas er, det ber jag er vara försäkrad om, — det skall min rapport sörja för."

Jag var naturligtvis ytterst förbunden för För-
enta Staternas djupa, för mig obegripliga, tacksamhet mot mig, och bugade mig leende. "För all del, Miss Tuxen, ni känner ju våra oskrivna lagar att hjälpa varandra. Och när det nu är fråga om timmar, är jag naturligtvis ännu gladare att jag lyckats göra er denna lilla tjänst."

För andra gången lyste solen rätt in i mitt hjärta i form av ett nytt leende från den vackra amerikanskan.

En klocka slog emellertid sex nu, och nr. 23. reste sig hastigt. "Jag har dess värre ännu en konferens i afton", sade hon, "varför jag tyvärr måste säga farväl. Var och när, — och hur skola vi räkas igen?"

"Om det är mig tillåtet att föreslå", sade jag, "anser jag det bäst att ni packar en väska med det nödvändigaste, och tar en rickshaw hit till hotellet igen, där det skulle vara mig en stor ära, om ni ville dinera med mig."

"Det skulle glädja mig ofantligt", var hennes minst sagt vänliga svar. "Vilken tid?"

"Passar kl. 8?" frågade jag.
"Sure, utmärkt. Well so long; och åter tusen tack för all er vänlighet och ert besvär."

Och hon gick, spänstig och rak, ut genom svängkorset och försvann.

Middagen var i allo lyckad. De stuvade sjötungorna, den delikata rostbiffen, de glödande sydfrukterna och likören till kaffet, för att inte tala om champagnen, hade försatt oss båda i det bästa humör. Efteråt var det dans i lobbyn, och klockan var närmare elva, då vi beslöt oss för att bryta upp för vår expedition. Jag ursäktade mig och gick upp i hissen för att hämta rock och hatt.

Kanske var det vinet, eller snarare den spänning i vilken jag befann mig inför den osäkra utgången av denna historia, som gjorde, att då jag kom in på mitt rum, jag sökte efter den elektriska knappen på fel sida om dörren. Så mindes jag, skrattade för mig själv och trevade vid motsatta dörrposten, då det plötsligt kom över mig en känsla av det våldsamaste obehag. Jag kunde inte riktigt göra mig reda för vari den bestod, men instinktivt kände jag, att jag var inte ensam i rummet. Mina fingrar famlade efter strömbrytaren och i samma sekund som ljuset skruvades på vände jag mig om, och såg mig stå ansikte mot ansikte med en gråhårig äldre herre i oklanderligt sittande eveningdress.

Ett par sekunder fixerade vi varandra under det att jag bemödade mig att återvinna min fatning. Den främmande gentlemannen hade tydligen räknat på ett dylikt sammanträffande, ty han bad bugande vördsamt om ursäkt, sade att han tagit fel på rum, inte kunnat finna den elektriska knappen och bad mig förlåta honom hans misstag och hans intrång. Jag hade återkommit till mig själv. Svarade leende att det för all del inte gjorde något, vi bugade oss igen, och den främmande gick. Det var först efter att han avlägsnat sig, som jag kom ihåg Miss Tuxens ord och mindes nu, att det var samma man hon pekut ut för mig. Jag grep min rock och hatt och skulle just gå ner igen, då jag märkte, att lådan till min skrivsekretär inte var helt igenskjuten, vilket jag emellertid visste att jag gjort då jag plockat ner diverse papper där. Hallå, tänkte jag, nu bränner marken som tusan och det är bäst att ge sig iväg. Spionerna spionera på spionerna! Jag lovade mig emellertid att inte nämna något om händelsen för Miss Tuxen, och efter att ha noga granskat terrängen togo vi en taxi utanför hotellet.

"Varthän?" sporde den leende portiern.
"Hotel Pleasanton", svarade jag och hoppade in. Vagnen satte fart, och det var först sedan vi kommit några kvarter nedåt staden, som jag bad chauffören fara till dockorna.

Det var mörkt och tyst nere vid piren. De flesta passagerarna hade redan embarkerat, och den söm-

STUVAR

av DAM-, HERR- & BARN-TYGER

A.-B. FRANS LIGNER
KLÄDESHANDEL (STUVAVDELNINGEN)

7 SALVIIGRÄND
(Hörnet av Myntgatan)

Den bästa belöningen
för snälla barn: en kopp

**THULE
CACAO**

FÖRR.

NU RADIUS.

ALUMINIUM-KOKKÄRIL
MED LÖSTAGBART SKAFT
 Äro billigast, därför att skafvet kan användas till flera skålar. Äro bränslebesparande, därför att de hålla utan att behöva tillverkas av onödigt tjock plåt.

A.-B. RADIUS, STOCKHOLM I. F.

MUSTADS IRIS

Smörblandat margarin

Prova och jämför med mejerismör.

NESTLÉ'S

Närande. **BARNMJÖL** Lättsmält.

Bästa näringsmedel för småbarn, åldringar och magsjuka. Innehåller renaste mjölk av alpkor.
 Till salu på alla apotek samt i speceriaffärer.

Ensamförsäljare: **EINAR SOTHE & Co, STOCKHOLM**

VIKING
HÖGGLANS SKOKRAM

ETT SÄKERT SKYDD
FÖR
ÖMTÅLIGT LÅDER

niga agenten vid landgången var den enda vi sågo. Som väl var, hade ombyte av tjänstemän ägt rum,, varför vi gingo ombord utan att utsättas för några mer ingående frågor. Miss Tuxen visade min biljett, och jag prisade himlen att jag inte skrivit mitt namn på den. "Är det tillåtet att gå ombord och säga farväl?" frågade jag.

"Sure! Kom bara ihåg att vi lättar vid midnatt." Vi lyckades osedda komma ner i min hytt, — en förstaklasshytt med en koj, — och jag ringde på Liang. Den gode stewarten kom löpande, och hans annars så lugna ansikte uttryckte stor förvåning vid att se att jag inte var ensam. Han hade nog sett mig ta min kappsäck i land, men då flera av passagerarna hade gjort det samma, då de, liksom jag, brukade uppehållet för att göra diverse uppköp och då jag inte gett honom något meddelande eller avlämnat min biljett, tog han för givet, att jag skulle återkomma, varför hytten var ledig.

Jag satte honom med ett par ord in i förhållandena. "Denna dam tar nu min hytt i stället för mig", sade jag, "då båten i morgon bitti kommer till Nagasaki, finns hon inte längre här, — hon trängs på däck bland de hundratals andra passagerarna, som skola gå i land för att se på staden. Passvisering är ju inte nödvändig, varför hon kan komma i land obeaktad. Ett nytt ansikte väcker ingen uppmärksamhet på en kort timme bland tusen andra människor. Det enda du har att göra, är att lyda hennes befallningar, och så — *tiga!* Här har du för ditt besvär", och jag tryckte en sedel i hans hand. "Godnatt!"

När hans steg avlägsnat sig, räckte mig Miss Tuxen sin hand. "Allt vad jag kan säga er är tack", sade hon, och blickade upp mot mig.

I denna stund gjorde jag vad vilken man i världen skulle ha gjort i mitt ställe. Jag tog hennes huvud mellan mina händer och kysste henne, kände en berusande, förvirrande doft av orkidé, såg ett par mörka ögon, ett vågigt hår, och märkte hur hon instinktivt slog sina armar om mig, och tvärs genom tystnaden, som syntes gravlik, skar i detsamma sirénen sin varningssignal.

Hon gjorde sig långsamt lös; tyst grep jag min hatt och gick.

Vid landgången smålog biljettagenten mot mig. "Svårt att skiljas!" sade han.

"You bet your life!" var mitt uppriktiga svar. Nere på den mörka kajen fick jag tag i en ricksbaw, och med den lilla papperslyktan på skakeln som enda upplysning, vaggade vi fram mellan de svarta magasinen. Då jag svängde ut från piren hade båten redan lättat och jag kunde se det ljusa skrovet avlägsna sig på ett druvblått, fosforescerande hav.

Vi hade inte hunnit in på huvudgatan ännu, då en grå, öppen sjusitsig bil i vansinnig fart och under oupphörligt tutande rusade förbi oss i riktning mot bryggorna. I en gatlyktas matta sken såg jag som i en dröm fyra herrar. Den ena av dem var mig bekant, — en gråhårig, äldre gentleman, satt närmast chauffören.

Jag kan inte förklara orsaken, men jag log ett tillfredsställande leende då jag visste att "Columbia" med sin dyrbara, gåtfulla last nu var på väg mot Nagasaki.

Vilken roll jag spelade i denna komedi är mig fortfarande förborgat. Ett faktum står emellertid kvar: sexton dagar efteråt visade ryska rubeln en stark stigningstendens vid noteringen i Wall Street.

HOLGER LUNDBERG.

En musikers minne av Dan Andersson.

DAN ANDERSSON VAR EN AV DE DIKTARE, som älskade musiken och satte den högre kanske än sitt eget diktarekall. Hans musikaliska kynne, som jag lärt känna, var av mycket sär egen art. Det verkade på mig, som om melodien först begynt hos honom, innan texten kommit till. Något, som ter sig ovanligt, åtminstone för mig. Han var också i sina yttranden om musiken synnerligen vederhäftig. De tonsättare han älskade mest voro Bach och Beethoven, och han sade att han kände sig som i himmelen, när jag spelade Bach för honom.

En gång minns jag, när jag satt hemma och arbetade sent en kväll förliden höst, att jag hörde någon som kom och knackade på min dörr. Jag gick och öppnade: där stod Dan och sade: "Vill du spela Beethovens Appassionata för mig, just nu, annars slår jag ihjäl dig!" Jag slapp ej ifrån med mindre, och när han hört den, var han nöjd. Han uppfattade Beethoven som någonting oerhört fruktansvärt, och tyckte sig i Appassionatan höra ormar som krälade och vredo sig i ångest, och tänkte sig Beethoven, när han skrev denna hjälte-

Ingen höstrengöring

blir ordentlig
utan

Röda Björn.

Fråga endast efter **Röda Björn**. Detta otroligt kraftigt verkande putsmedel säljes överallt i pulver och flytande, det senare särskilt avsett för handtag, skyltar o. d.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas

Tillverkare: **A.-B. ALBERT LEVY**
M A L M Ö

BOLINDERS
KÖTTKVARN
IDEAL
OUMBÄRLIG FÖR HUSMÖDRAR!

Färga själv!

En ny blus eller kjol för 50 öre får Ni genom att omfärga Edra gamla plagg med ett paket av våra kända Uppsköljnings- eller Uppkokningsfärger

Gör ett besök och Ni uppnår ett gott resultat.

Bruksanvisning medföljer varje brev. Till landsorten mot postförskott + porto.

BUTTERICK'S
Drottninggatan 57, STOCKHOLM

För Gossar

Nyheter i Ulstrar, Pale-
tåer, Sport-, Kavaj- och
Matros-Kostymer.

Kavaj av 1:ma gråmelerat
tyg med yllefoder.

Storlek år	7	8	9
Pris Kr.	43:—	45:—	47:—
	10	11	12
	49:—	51:—	53:—
	55:—		

Kavaj av 1:ma blå eskimå
med yllefoder.

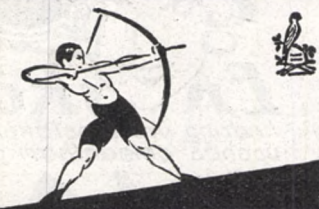
Storlek år	7	8	9
Pris Kr.	56:—	58:—	60:—
	10	11	12
	63:—	65:—	67:—
	69:—		

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.
74 DROTTNINGGATAN 74

A.-B. FÖRENADE
PIANO- & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

Flyglar, Pianonon, Orglar från lan-
dets förnämsta fabriker. Försälj-
ningsmagasin: Stockholm: Drott-
ningg. 23, Göteborg: Arkaden,
Malmö: Österg. 28, Norrköping:
Drottningg. 16, Gävle: N:1a
Kungsg. 25

EUCALYPTUS
OLJA

botar **reumatism**, ger
smidighet åt muskler och
lemmar.

WEYDES TEKN. FABRIKS A.-B., NORRKÖPING
Äkta endast med märket papegojan!

Det bör ej vara
damerna obekant
att man med Gooda-
Jästmjöl når det bästa
resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 25, 40
och 75 öre.
Handels A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO

dikt, som en orolig ande, som sökte slita sig loss från den jordiska bödeln.

Dan Andersson var alldeles frigjord från allt vad akademisk torrhet heter, och han var en sångens diktare i ordets rätta bemärkelse.

Jag har ej hittills satt musik till något, som fånglat mig mer än Dan Anderssons dikter. — Han sade en gång helt anspråkslöst om tvänne av sina dikter, som jag satt musik till: "En spelmans jordafärd" och "Fången", att de musikaliskt överträffade dikten, men det kan jag ej i någon mån gå in på. — Dessa dikter äro för mig bland det vackraste jag någonsin läst, den senare kanske något påverkad av Oscar Wilde. I den förra spårar jag något av hans flykt till en annan värld.

Dan Andersson var fjärran från marknadstorgets larm och hörde säkert till de män, som gudarne älska.

GÖSTA JAHN.

Kvällar på parkett.

DEN MUSIK- OCH SÅNGÄLSKANDE stockholmare har i de nu hänsunna vackra oktoberveckorna varit bunden av signor *Battistinis* trollmakt. Det har icke hjälpt att några inbitna klandrare sökt förringa den italienska gästens sång och spel, det har icke hjälpt att de pekat på hans ålder och beklagande sagt: hur synd att vi ej fått höra honom medan han ännu var ung och hade sin röst oangripen av årens nöting.

Vi å vår sida måste tycka synd om de människor, som ej kunna oförbehållsamt njuta av en strålande konst, som ej kunna anamma en sång så rik på välljud, så fylld av söderns värme och livsintensitet som *Battistinis*, utan att de genast börja leta efter fel och när de äntligen funnit ett litet svaghetskorn, börja skrocka som de blinda hönsen.

Men det har som sagt ej övat någon hämmande inverkan vare sig på *Battistinis* sångarglädje eller publikens hänryckning. Oförgätlig blev festföreställningen till firandet av Jenny Lind-minnet tack vare scenen ur "Traviata", utförd med vokal och dramatisk nobless av *Battistini* och fru *Skilondz*, och ej mindre glansfull tedde sig hans kungagestalt i "Leonora". Sällan har väl på vår operascens kungens aria till Leonora i tredje akten sjungits med en så voluminös prakt och en så dramatisk utmejsling som den aftonen. Man var lika trollbunden inne på scenen bakom kulisserna som ute i salongen inför dessa guldrena tonströmmar.

För att återkomma till operans hugfästade av Jenny Lind-minnet upptog föreställningen idel nummer vari den stora sångerskan firat triumfer på vår operascen. Fröken *Göta Ljungberg* sjöng Agatas aria ur "Friskyttan" och gav oss en aning om hur Jenny Lind tolkat de romantiska tonerna. Fru *Ruth Whitefield-Althén* prövade sig som romansångerska i Herdegossen av I. Berg och Avskeds-sång av A. F. Lindblad, men det blev en desillusion. Man frågade sig: finns det ingen text till dessa sänger? ty ej ett ord hördes, endast ljud, som lika gärna kunnat vara vokaliser. Tydligt textuttal om vi få be! För övrigt förekom en scen ur "Robert", Meyerbeers ihåliga effektopera, aria ur "Puritanerna", som fru *Skilondz* sjöng briljant, ouverturen till "Friskyttan" och "Fältlägret i Schlesien", prolog av *Daniel Fallström* och apoteos av *Harry Stangenberg*.

Konsertföreningen har börjat arbetsåret med konstellationen Beethoven-Händel-Brahms på programmet och med den nye ledaren *Wilhelm Furtwängler* på dirigentpallen. Det blev en i allo konstnärligt lycklig introduktion. De klassiska tonverkens rika andliga och melodiskt rena innehåll och dirigentens av levande förmåga och besjälad uppfattning vittnande anförarskap gävo vid handen att den stora tonkonsten fortfarande blir värdigt omhuldad av Konsertföreningen. Mätte Stockholms musikpublik visa sin uppskattning av föreningens ideala strävan genom att flitigare möta upp vid konserterna i vinter.

Kammarmusikföreningen inbjuder genom sin styrelse Stockholms musikintresserade allmänhet till teckning av abonnemang å föreningens konserter under spelåret 1920—21. Abonnementskonserternas antal blir såsom förut vanligen varit fallet sju, en i var av månaderna oktober—april.

Bland märkliga nyheter, som ställas i utsikt under säsongen, må nämnas att en holländsk stråkkvartett skall låta höra sig vid decemberkonserten och att den berömde Bach-Verein i München torde komma att utföra marskonsertens program.

Abonnementspriset hålles fortfarande så lågt som 20 kr. förutom nöjesskatten. Teckning av nya abonnemang kan ske hos Hovmusikhandlarne Svala och Söderlund, Malmorgsgatan 8. Till förutvarande abonnenter sändas abonnementskort med postförskott.

ARIEL.

YLLEKOFTOR

SENASTE NYHETER

NU INKOMNA

J. F. HOLTZ

H. M. DROTTNINGENS HOFLEVERANTÖR

VAR ALDRIG UTAN

det enda medel, som i kallt och ruskigt väder skyddar Eder mot hosta, heshet och katarre i luftrören, nämligen

NISSENS
Äkta Bröstkarameller

Till salu överallt i askar och lös vikt.
Namnet Nissen utgör garanti.

PARFYMERI

FLORODOL
GEFLE

FLORODOL-
TIVÅL

Florodol-Tivål var morgon ny
Skänker ungdomligt vacker hy.

JAEGER
FOTO.

Cloettas
VANILJ-CHOKLAD

— N:r 4 —
väger 160 gram netto.
Pris kr. 1:35 pr paket.

Allmänheten torde uppmärksamma den höga vikten.

FRÅGOR

För det bästa svaret å någon av här nedan insända frågor, som insändes till redaktionen senast en vecka efter detta nummers dato, utdelas ett pris av 15 kronor.

Redaktionen förbehåller sig oinskränkt befogenhet att uteluta de insända frågor, vilka anses sakna mera allmänt intresse.

N:r 122. Vill någon godhetsfullt ge anvisning på ett "Hem" eller en anstalt, eller till vem man skall vända sig för att förskaffa en äldrig kvinnlig typograf, som slutat sin arbetsdag, en tillflykt, med vård vid sjukdom, om så behöves för sina återstående dagar. Svar till "Liten pension".

N:r 123. Kan någon av "Iduns" vänliga läsarinor upplysa mig om någon välrekommenderad pension i Tyskland (helst i Sydtyskland). Gärna en välkänd klosterpension. Svar till "Snarast möjligt".

N:r 124. Vad skall man göra för att få fosterföräldrar (utan ersättning) till en liten gosse? Jag har fått reda på att han har det mycket illa som det nu är ordnat för honom och jag är rädd för att hans uppfostran skall bli försummad. "God gärning".

N:r 125. Vore tacksam om någon av "Iduns" läsarinor ville upplysa mig, hur jag skulle kunna lära mig sinka ihop porslin. Husmoder.

N:r 126. Är mycket intresserad av att lära, men vet ej, vad jag skall läsa för att ha någon nytta av det. Skulle någon av Iduns läsarinor vilja hjälpa mig? Jag ville få en inblick i olika ämnen, såsom samhälls- & hembygdslära, litteratur och konst m. m. Finnes några dylika böcker, vore jag tacksam få veta namn och författare.

Intresserad 19-åring.

N:r 127. Är det någon som vet vad man skulle kunna taga in för att få bort yrsel i huvudet, som uppkommer vid intagandet av acetylsalicylpulver.

Jag måste taga in salisyl för ledgångsreumatism; det enda som lindrar. Men jag pinas mycket av yrseln som infinner sig då jag tar mer än ett pulver om dagen.

N:r 128. Råd mig till ett effektivt medel mot vårtor. Har bränt dem med lapis, men handen blir så inflammerad, och efter en tid så har jag vårtorna igen. Som jag är anställd som privatsekreterare och mycket ute på resor besväras jag alldeles ohyggligt av desamma. Tacksam för råd är.

N:r 129. a) Hur beredes vanlig hönsfjäder innan den kan användas att stoppa kuddar med?

b) Var kan man få skjortmönster ifrån och huru mycket beräknas åtgå till en (medelstor person) skjorta?

c) Finnes det någon ill. tidskrift eller dyl. där man kan få vägledning i heminredningar m. m.? frågar Landsbo.

N:r 130. "Kan någon av Iduns läsarinor lämna upplysning om det givnes kortare sjukvårdskurser för personer, som ej ämnar vidare

(Forts. i B-numret.)

AXA

Havre-gryn
"mjöl
"must

Giv barn och sjuklingar det finaste av allt:

AXA HAVREMUST

OLJE-MÅLNINGAR
AQVARELLER
AV SVERIGES FÖRNÄMSTA KONSTNÄRER
A.-B. C. E. FRITZES
K. HOVBOKHANDEL
Fredsgatan 2

Husqvarna

Symaskiner

För hålsöm och konstsoömad. För hemarbeten av alla slag.

HUSQVARNAS NAMN PÅ FABRIKATET GARANTERAR FULLGOD VARA

SKYND! Skriv i dag

efter vår stora, eleganta varukatalog N:r 80 för hösten och vintern 1920-21. Den skall hjälpa Eder köpa både bra och billigt. Den är 226 sidor stor, varusortimentet är synnerligen rikt och priserna äro mycket förmånliga. Katalogen, jämte provblad av Julstämning, Julkvällen m. fl. av årets praktfulla jultidningar samt av den värdefulla kalendern "Åh!én & Holms Årsbok 1921", erhålles gratis mot endast portokostnaden.

ÅH!ÉN & HOLM, STOCKHOLM

FERNQVISTS KAPPAFFÄR
33 DRÖTTNINGGATAN 33
KAPPOR, DRÄKTER och KJOLAR
BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI
MED GARANTI FÖR VÄLSITNING
SKINNVAROR STORT URVAL
MODERATA PRISER

Löfmark & Haglunds
PIANO

ST. NYGATAN 55, MALMÖ.
Säljes även på avbetalning.

Frimärken
— för samlare bäst och billigast! —
Prislista 48, pris 50 öre.

A.-B. HARRY WENBERG.
66 Drottninggatan Stockholm.

Genom en annons uti Nya Wermlands-Tidningen som är Värmlands äldsta och enda dagliga tidning, träffar Ni över **10,000** hem i länet och stiftet.
Huvudkontor: Karlstad.

Vid ansiktsmassage
använd
Syster Jeanna Thomsen's
Ansisctscème
med citron

— i burkar à 1.50 och 2.50 —

Gör huden ren, mjuk och vit. Utmärkt mot rynkor.

Säljes i parti o. minut genom
GUSTAF ZADIG
Tel. 41.00, 8185. MALMÖ.

Vinägrons
Ättiksprit

är bäst för
bordet och köket!

D:r SCHOLL'S
"FOOT-EAZER"

Förebygger och botar plattfot. Detta är det mest praktiska häl-fotsinlägg för omedelbart lindrande av smärtor och trötthet i foten. "Foot-Eazer" anpassar sig efter varje fot. Den fördelar kroppstyngden utefter hela mellanfoten och förebygger därigenom onaturligt tryck på en viss punkt av fotsulan, vilket är den vanliga orsaken till förhårdnader. Genom att giva stöd åt mellanfoten hämmar "Foot-Eazer" smärt-samma sträckningar i senorna och hindrar främre delen av foten att glida fram i skospetsen, som i så fall brukar klämma till tårna och ofta är orsak till stortäns abnorma läge. Den övre fjädern glider på den undre. Därigenom erhåller gånngen en viss elasticitet, samtidigt som muskulaturen stärkes.

"Täspridaren" är en av d:r Scholls 43 specialartiklar mot fot-åkomor. Om Ni icke kan erhålla dessa artiklar genom Eder skohandlare, så vänd Er direkt till oss.

Begär broschyren "Fötterna och deras vård", som sändes gratis.

The Scholl Manufacturing Co,
Kl. Västra Kyrkogata 12.
Stockholm.

Skönhet och ungdom
åt alla!

Yvy-tvälen är den enda tvål, som verkligen förmår återgiva åt anletsdragen det tilldragande och tjugande behag, som endast ungdom och hälsa i förening annars förmår återgiva. Yvy-tvälen uppfyller de högst ställda anspråk och är den enda, som håller måttet i alla avseenden. Beståndsdelarna äro de renaste, sorgfälligaste, utsökta med stöd av vetenskapen och under noggrannaste beaktanden av hygiens fordringar med tillsats av de mest utsökta eccenser på detta område. På grund av det balsamiska och välgörande inflytandet på huden, försvinner på kort tid finnar, fräcknar, solbränna m. m. Yvy-tvälen är prisbelönt både i in- och utlandet. Tusenden äro de som prisa och lovorda Yvy-tvälen såsom alldeles enastående på detta område.

Yvy-tvälen säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik.

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

En skön
lindring vid bröståkomor
uppnås omedelbart genom
SALAM

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks, Antracit, Hushållskol och Maskinpressad brännstoft från

OLAUS OLSSONS
KOLIMPORT AKTIEBOLAG

som alltid leverera högsta kvalitéer till lägsta dagspriser poster om 1 hl. och därutöver

Telefoner:
Nannanrop "Olaus Olssons"

Vad allmänheten säger om "RÄTTUT".

Som jag en längre tid varit förargad över den skada som råttor gjorde i mina magasin och den rätt hund jag har, endast dödar då och då någon rått, beslöt jag försöka "Rättut". Resultatet var stort. Råttorna dogo som flugor på en flugångare. Den skada, som såväl ekonomiskt som hygieniskt förorsakats genom råttor, är så stor att jag nu icke kan underlåta att (utan påtryckning) gratulera innehavarna av detta råttgift.

Halmstad 26/4 1916.

Högaktningfullt
Anton W. Anderson, Akeriägare.
Pris pr pkt Kr. 1.25.
Fabrikanter:
BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg 58.

Blomsterlökar

av högsta kvalité för rumsdrivning och värlor i trädgården. Katalog på begäran.

A.-B. NORDISKA FRÖHANDELN,
Mästernsamuelsgatan 45
STOCKHOLM

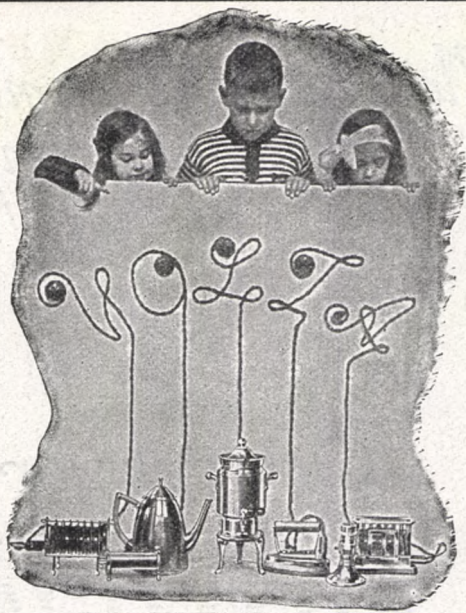
Riks 317 25 St.-tel. 142 20

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapskillnads-mål. Boutredningar och arvskitfen.

TESTAMENTEN

Advokatfirman
Andén & Staël von Holstein
Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein.
Lilla Vattugatan 14.
Riks 7576, 24488. Allm. 18836.

VOLTAS ELEKTRISKA KOK- OCH VÄRMEAPPARATER

HÅLLBARA - PRAKTISKA - ELEGANTA
SPARA TID OCH ARBETE
OUMBÄRLIGA I VARJE MODERNT HEM

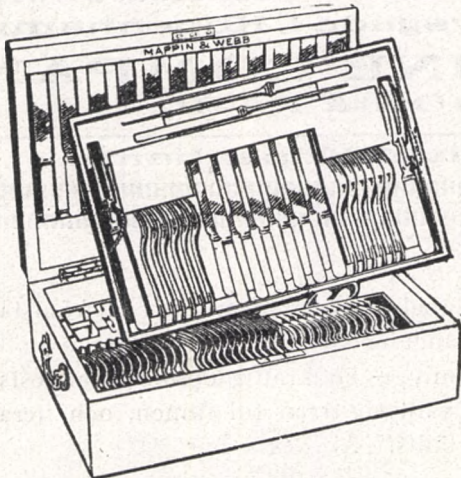
ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA STOCKHOLM

Utställning: BIRGER JARLSGATAN 21, nära Stureplan

PRINCE'S NYSILVER SKEDAR & GAFFLAR & "TRUSTWORTHY" BORDSKNIVAR

PRINCE's nysilver tillverkas uteslutande vid bolagets egna verkstäder i Sheffield. "Trustworthy" knivgodis är berömt över hela världen såsom en varaktig kvalitet.

Etuiet, illustrerat här ovan, är komplett försett med Prince's nysilver-Skedar & Gafflar och Knivar med "Tusca"-handtag. £ 32-15-0.

Illustrerad katalog sändes franko per post.
KÖP EDRA SKEDAR, GAFFLAR OCH BORDSKNIVAR
FRÅN DE VERKLIGA FABRIKANTERNA.

MAPPIN & WEBB

158-162 OXFORD ST. W.1. 172. REGENT ST. W.1
2 QUEEN VICTORIA ST. E.C.4.

LONDON, ENGLAND.

Representanter:
GULDSMEDSBOLAGET I STOCKHOLM
Regeringsgatan 1

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 121. Vore tacksam för svar på min fråga. Sommartiden är det ju klädsamt att använda lågskor. Hur skall jag bära mig åt? Så ofta jag använder skor svullna mina vrister alldeles förskräckligt, och då de ej i sig själva äro spåda bliva de av ett naturligt omfång. Finns det någon hjälp för mig eller måste jag låta bli att använda skor? Beror säkert ej på sjuklighet, ty jag är frisk och stark. Tacksam för svar är Gulli.

Bäst för er är naturligtvis att använda kängor även sommardag. Vill ni nödvändigt ha skor får ni om nätterna anbringa kompresser av blyvatten kring vrister och fotleder.

N:r 122. Jag vore mycket tacksam att få reda på om något finnes att ingnida ansiktshuden med för att få den mörk eller s. k. sydländsk. Har dålig, sjuklig hy och tycker därför det ser friskare ut med mörk hy, när man ej vill använda smink.

Trogen Idunläsare.

Utän att använda konstlade medel kan ni med ihärdighet få er hy bra om ni sköter den så som beskrives i sv. på fr. 116 i n:r 38. En oskyldig mörk färg för ansiktet är valnötsdekokt, samma som att färga hår med, fastän utspädd, men därav blir ej huden jämnare eller friskare, så jag tillråder det icke.

N:r 123. Vore glad att få veta något medel mot mina ögonhår, som falla av på ett oroväckande sätt.

Idunläsarinna.
Kinintinktur för ögonhåren. Svavelsyrad kinin 0,35 gr., söt mandelolja 28 gr. — Detta skall anbringas på ögonhåren med en fin härpensel. Penseln måste befrias från varje dropp och föras lätt över ögonlockets kant med försiktighet så att intet av vätskan kommer åt själva ögat.

N:r 124. Jag vore tacksam om ni kunde meddela mig något beprövat medel mot ömkyla. Vintertid i köld och blåst bli mina kinder och öron svålda och röda. Jag vågar icke uppehålla mig länge ute, ej heller ge mig av på skidor. — Sommardag syns ingenting särskilt på kinderna.

Prenumerant.

Badda de ömtåliga partierna om kvällarna med så hett vatten ni möjligen tål, tillsatt med litet alun. Gnid sedan in litet kamfersprit. Innan ni går ut om vintern bör ni smörja in ansiktet med kamfersalva. Börja ovannämnda behandling redan nu på hösten.

N:r 125. Skulle gärna vilja veta receptet på det utmärkta medlet mot fräknar, som en prenumerant skrev om i 112:e frågan av Iduns Skönhetsinstitutet i n:r 37 av Idun. Har förgäves försökt många medel men utan något resultat.

Greta.

Som ingenting annat nämnes om receptet i fråga än att det är utmärkt kan man ej veta hur det lyder. Möjligt är att prenumeranten själv besvarar er fråga. Ett medel, som tar bort envisa fräknar, står i sv. på fr. 79 i n:r 28, och ett annat medel i sv. på fr. 115 i 37.

N:r 126. Min tolvåriga flicka
(Forts. i B-numret.)

Blommor under vintern

kan vem som helst odla genom att driva blonsterlökar. En sats, inneh. 48 st. hyacinter, tulpaner, crocus, påsk- och pingstliljor, erhållas mot postförsäkt, fraktfritt för 10 kr. Halv sats 5 kr. OBS! Endast prima namnsorter. Skötselansvisning medföljer.

TAGLUNDS HANDELSTRÄDGÅRD
ORNÄS.

PELMANISMENS BETYDELSE FÖR PERSONLIG UTVECKLING.

AV "GEORGE A. BIRMINGHAM".

PELMANISMEN ÄR ICKE ENDAST FÖR MÄNNI-
SKOR MED ETT VISST KUNSKAPSMÅTT.

"George A. Birmingham", kanske den kvickaste irländaren i samtiden, och det vill ej säga litet. Han är författare till "Spanska Dukater" (översatt till svenska), en charmant skildring av irländska karaktärer och irländskt väsen. Han har skildrat amerikansk business-journalistik i samverkan med irländsk religiositet av både katolsk och protestantisk typ i "De förlorade stammarna". Han är en överlägsen psykolog och en glödande patriot — i en serie romaner har han gripande skildrat Irlands kamp för sin självständighet. Denne man är en kyrkans man, domprost i St. Patricks. Med människokännarens stilla allvar och hjärtlighet har han sagt något av det sannaste, som kan sägas om Pelmanismen:

Den dummaste karl i hela världen, det var vad min chef var."

Jag smålog, då jag läste det. De unga tänka ofta så om sina chefer.

"Tills han började med Pelmanismen", stod det vidare i brevet. "Sedan dess har den kära själen blivit riktigt intelligent. Jag skall själv gå igenom kursen, så fort jag får tid."

Jag började tänka på Pelmanismen sedan jag fått det där brevet. Idrottsmannen tränar sina muskler, sångaren utbildar sin röst, musikern uppövar sitt öra, målaren sitt öga. Varför skulle inte samma förhållande kunna äga rum med tanken, minnet, tankeförmågan och uppfattningen? Tanke- och minnesträning är inte i och för sig något orimligt begrepp. Det är tvärtom den naturligaste sak i världen, just vad man skulle vänta sig, då man väl en gång blivit övertygad om nyttan av kroppens träning.

Sedan jag kommit så långt i min tankegång, var det en ny fråga, som uppstod. Var det något endast för dem, som redan fått en viss grad av uppfostran, ett visst kunskapsmått? Det var inte omöjligt att så var, sade jag mig. Och så skaffade jag mig tillfälle att på ort och ställe sätta mig in i förhållandet, särskilt med hänsyn till de elever, som icke hade någon vidare underbyggnad. Och resultatet var att jag, genom de intyg jag fick ta del av, blev övertygad om att Pelmanismen är av allra största värde icke blott för fåtalet i världen,

utan för alla människor, ja, kanske allra mest för dem, som ha mindre underbyggnad, därför att de äro i ännu större behov av den, och ännu mera att vinna av den.

Ju mer jag såg, dess mer vidgades min synpunkt på Pelmanismen. Jag började att inte endast se i den ett system, varigenom vissa själsförmögenheter förbättras, så att arbetet kan utföras bättre och effektivare, avlöningen bli större. Jag fann även att många, som gripit sig an med Pelmanismen enbart i syfte att förvärva större färdighet, färdighet av det slag som betalar sig, slutligen kommit underfund med att de därjämte och dessutom vunnit något ännu mycket värdefullare. De hade lärt sig att se, höra, känna och förstå på ett sätt, som gjorde livet mycket rikare. De hade dessutom funnit oväntad glädje i livet. Det var vad de själva sade. Och de sade det så ofta och så enkelt och naturligt att man inte kunde annat än tro på deras ord.

Efteråt, då jag själv studerade kursen, fann jag inte ett piller att svälja med ty ättföljande underbart resultat, utan en följd av uppgifter, som det tog över tre månader att lösa och som fordrade bemödande, ihärdighet och flit från elevens sida. Jag vet att man inte behöver offra långa stunder om dagen på saken och att arbetet är stimulerande och roligt, men det är nödvändigt att arbeta. Vore det inte det, vore hela systemet humbug. Och arbetet måste vara ihållande, så länge kursen varar. Om så icke vore, skulle resultatet säkerligen icke bli av bestående värde.

Om allt detta får Ni erfara mera i vårt prospekt "Vägen till duglighet och själsutveckling", som vi sända Eder gratis.

Skriv till oss i dag.

SVENSKA PELMANSYSTEMET.
STOCKHOLM 1.

(Annon.)

Annonsera i Idun!

TVÄTT- PULVRET RENEN

Oskadligt för händer och kläder.
Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

Porslinsservis
handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser

Pris 122:95

WIKMAN & WIKLUND

Flemminggatan 17, Stockholm

Telefoner: Namnanrop

KONJAK
är bra vid
förfrysning, men

PIX
ÄR OCKSÅ BRA
Askar i förseglade omslag: 75 öre
och i påsar: 25 öre.

Holländska blomsterlökar

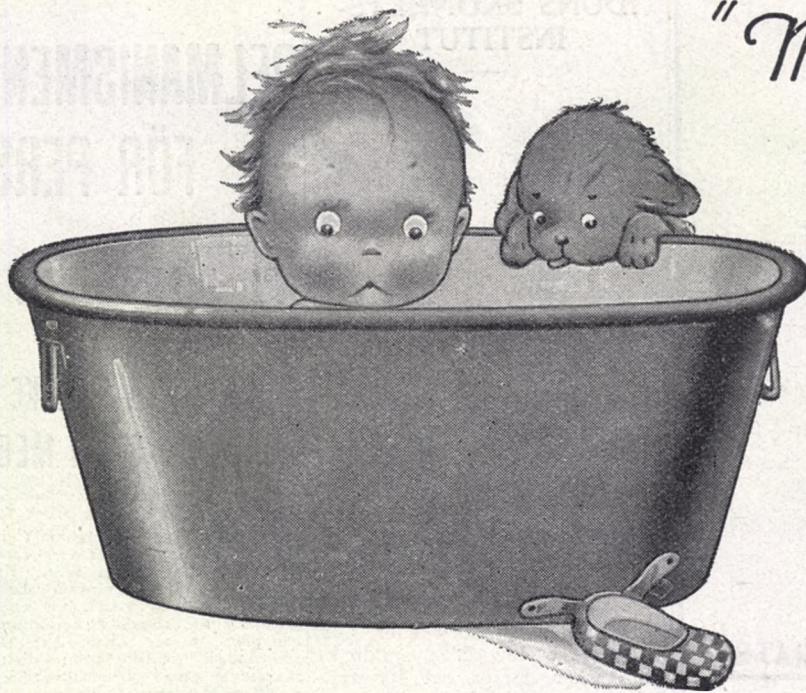
hyacinter, tulpaner, narcissor, krokus, snödroppar m. fl. för drivin. i rum och friplant. i grupper och gräsplaner. Sortiment av 7: 50 och 15 kr. Priskurant sändes på begäran gratis.

Anderssons Fröhandel,
Uppsala.
Etabl. 1876. R. T. 268. A. T. 250.

**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järmpreparat. Synnerligen lättmalt föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

"Mamma! Mamma!!
Vorve åt upp min
Tvål !!!"

"Och det var
VINOLIA"

VinoliaTvålar finnas överallt.

V 18

Oatine

Vacker och välvårdad hud

väcker alltid beundran och avund, och ändå är den icke så svår att förvärva, om Ni blott använder den creme, som just har de egenskaper som huden behöver till sin näring.

Oatine framställes av ren havreextrakt, och därför har den en oförliknelig förmåga att icke blott rengöra porerna utan ätt också försköna huden och göra den mjuk, så ätt Ni genom konstant behandling uppnår en ungdomlig frisk, sund teint.

I barnkammaren är Oatine omistlig, eftersom den läker och lindrar bara genom lätt ingnidning. Oatine ingnides och avtorkas efter några minuter.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

I Förenta Staterna har sedan några år grasserat en veritabel skilsmäsoepidemi. I främsta rummet har denna hemsökt de högre kretsarna, men långt ned i samhället har man haft kännning av den moderna sjukan. Nu har reaktionen kommit — en kraftig opinion har rests mot skilsmässorna. Vid skapandet av denna har man vänt sig även till filmen, och flera sådana med antiskilsmässotendens ha framställts. Av dessa har

"KVINNODJÄVULEN"

av Svenska Biografteatern förvärvats för den svenska marknaden. Om än skilsmässorna här icke äro så talrika som i Amerika, förekomma de dock så ofta, att vad »Kvinnodjävulen» har att säga, förtjänar beaktande även i vårt land.

"KVINNODJÄVULEN"

är alltså en tendensfilm men utan den sensationella och mindre tilltalande prägel, som ofta vidlåder tendensfilmer. Huvudrollen innehaves av

LOUISE GLAUM.

"KVINNODJÄVULEN" tillhör Svenska Biografteaterns elitserie 1920—21.

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts.)

DEN STARKA VILJA, SOM UTGICK från Albin, att han ville vara i fred, gjorde att Sara Alelia stod kvar och stred med sin åstundan att få komma till tals med honom. Men där hon stod, blev det klart för henne, att hon skulle övervinna honom, det var till hans bästa, kände hon. Hon knöt på sig huvudduken och gick ut, hunden, en halv-års gammal valp, smög sig med henne.

Albin hade givit sig av rakt in i skogen, Sara Alelia följde den riktning hon sett honom taga. Solen nådde ej över trädtopparna, ljust föll i sneda, långa strimmor över mossan. Inne i skogen gick Sara Alelia efter hunden, då hon såg att denne följde ett spår. Plötsligt stannade hunden och gav till ett gällt skall och Sara Alelia såg Albin hänga i en gran vid pass tio alnar framför henne. Den tunga kroppen dinglade som hade han just i det ögonblicket sparkat undan fotfästet. Jesum Christum! Sara Alelia sprang fram mot granen. En kniv — hon tänkte klart, att Albin alltid brukade gå med slidkniven i svängremmen. Hon fick upp vedkubben, som Albin sparkat undan, kom upp på den, hon sökte på den dinglande kroppen efter kniven, det var ännu medvetande i honom och han sökte hindra henne, det blev en kamp emellan dem, men snaran drogs till, han var svartblå i ansiktet och hon fick kniven. Med ett snitt fick hon av tömmen och kroppen föll till marken. Hon var bredvid den i samma ögonblick och fick av snaran. Då hon såg att det var skett i tid gick hon ifrån honom. Hon gick några steg, så satte hon sig ned på mossan.

— var det svart för ögonen af mig och ett då in mitt hufvud som af alla fyra väder att jag intet hade en redig tanke, men föll jag igråt, intet vetande hvad jag sörjde, allenast, att om jag ej i den stunden kunnat gråta, jag väl ömklungen måst förgås."

Sara Alelia kom till sig själv vid att hon hörde att Albin sade något till henne. Då hon såg upp stod han och såg på henne, det var som om han stått där länge. Han såg brydd och som skamsen ut; på samma gång syntes det, att han glömt sig själv och var i oro för henne, att det, att hon grät var något, som han inte fattade. Han stod och såg på henne, han tycktes vilja gå, men det var som om oron för henne kom honom att stå. Hunden nosade orolig omkring henne, de syntes lika tafatta och rädlösa båda två, Albin och hunden.

Sara Alelia reste sig och de gingo hemåt. Albin gick och såg på henne, då och då, förstulet från sidan. Han hade aldrig förr sett henne gråta, aldrig. Han gick och bar den sönderskurna tömmen ordentligt hoplagd i handen.

Det talades sedan aldrig om den morgonen. Inte heller nämndes Lydia. Men Albin satt de närmaste dagarna ofta och följde Sara Alelia med ögonen, det var som om han grubblat över något. Sedan förändrades så småningom hans sätt, det var som om han satt sig säkrare fast på Rombäcksvallen. Han var lika tyst som förr, men det var som hade han tagit mera av ansvaret på sig. Han tycktes se på Sara Alelia med andra ögon. Förr hade det varit så, att vad Sara Alelia tänkt ut, hade Albin utfört. Nu var det som om Albin även börjat tänka för henne.

Sara Alelia märkte snart förändringen hos Albin och gladdes. Hon ville ingenting hellre, än att han skulle stadfästas i den känsla, som börjat leva inom honom, att hon inte dugde till mera, än att han var omistlig för henne. Det gav honom mera att leva för. Sara Alelia

började se, huru mycket mera som fanns inom Albin än hon trott, att han inte var så enkelt inrättad, som han stått för henne.

— vardt det mig angeläget att betänka, det ingen lefver af bröd allenast och är väl nödigt för menniskan, att hon hafver bruk för alla förmögenheter, derest hon skall hafva själens ro och samvetets trygghet."

På hösten sålde Albin stugan jämte nyodlingen för 88 Rdr. till en dräng i Skatböle. Denne kom uppflyttande med hustru och ett barn. De bodde hos Sara Alelia till dess de fått stugan så färdig, att de kunde flytta in i den. Han var en god arbetare, Sara Alelia såg, att han snart skulle hava ett gott torp och hon var angelägen om att giva honom så mycken hjälp som möjligt. Hon hade ingen önskan, att få mera jord för egen del.

— men var väl Herrans ärende till mig, då Han gaf mig detta landet, att det skulle varda till välsignelse för många, att ock i ödemarken det ordet skall besannas, att Hans fotspor skola drypa af fetma."

Den vintern talade Sara Alelia mycket med Albin under de långa kvällarna. Hon talade med honom på ett annat sätt än förr.

Det var som om en ny tid gått in på Rombäcksvallen.

XXXIX.

DEN NYE TORPARENS HUSTRU hette Elsa. På eftervintern, i mars månad födde hon ett barn, en liten flicka, och samma vecka reste Sara Alelia ned till kyrkbyn med den lilla för att kristna henne.

Då hon kom in till kyrkoherden med barnet — det var på eftermiddagen fram emot skymningen — sade denne, där han satt vid skrivpulten och såg emot henne över glasögonen, att hon kom som var hon budsänd. Han hade just från Stockholm mottagit ett penningbrev, som gällde henne och ingen annan.

Det var 3,000 Rdr. i Riksgälds sedlar och skrivelsen som medföljde gav vid handen, att excellensen Roos sistlidne november avgått med döden och hade han i sitt testamente förordnat att av hans efterlämnade förmögenhet 3,000 Rdr. skulle tillfalla Erik Anton.

Kyrkoherden läste upp skrivelsen stående. Stora som fyllda av omåttlig förvåning stodo Sara Alelias ögon emot honom, där hon satt med barnet nere vid dörren. Då kyrkoherden slutat satt hon och såg ned.

— bar det mig emot att på det rummet visa hur jag det kände, men visste jag ej huru snart jag skulle komma ut af kammaren, att jag fick tacka och lofva Herran, icke öfver de penningar, de der äro matk och mull att förlita sig uppå, men att denna ädela herren, den Herren gaf mig till en nådebevisning, var mig så trofast att han var det allt intill döden.

Presten döpte barnet och den lilla fick på föräldrarnas önskan namnet Sara.

— Men kunde jag ej hindra att jag, vid att jag med presten bad för det barnet och hade den högädle herren i tankarna och var mitt hjerta brinnande i mig af den bönen, att Han nu måtte se Herrans goda i de lefvandes lande."

I skrivelsen, som medföljde penningarna, stod ock att testator förordnat, att modern hade att förvalta penningarna till dess sonen nått myndig ålder. Då nu kyrkoherden efter döpelseakten räknade upp penningarna för Sara Alelia kände hon ansvaret stort. Som om kyrkoherden läst hennes tankar frågade han, om hon önskade att han, till dess hon fattat andra bestämmelser, skulle förvara penningarna åt henne i järnkistan i kyrkan. Sara Alelia var tacksam däråt, hon fick ett blått konvolut av kyrkoherden, i vilket hon lade penningarna. Det var detta konvolut Erik Anton Unæus sedan från sitt tjuguförsta

år till sin sista dag bar i sin plånbok. Vid prästens pulpet skrev Sara Alelia å detsamma: "Dessa 3,000 Rdl äro tillhöriga Erik Anton Unæus. Gåfva af ädela herren excellensen Carl Waldemar Roos. — Soli Deo Gloria. —"

Det var mörkt då Sara Alelia lämnade prästens kammare och kom ut i förstugan. En man skulle gå förbi henne och in i kammaren men stannade då han igenkände henne, det var magister Sahlén.

Magister Sahlén hade hela sista året varit söderut, i Stockholm och Uppsala, dit han kallats av myndigheterna för att verkställa översättning av nya testamentet till lappska språket. Sara Alelia visste ej att han nu var hemkommen. Nu syntes han komma från skogen, han bar bössa och vilt, både fågel och luddet, på ryggen.

Magister Sahlén hade vänt i förstugan och följt Sara Alelia ut. Det växledes inte många ord emellan dem. Då de stodo på gården i månljuset, såg magister Sahlén mot drängstugan och sade att Norenienus satt därinne. Sara Alelia följde hans anvisning och såg genom fönstret Norenienus sitta framför elden.

Sara Alelia berättade nu vad som hade hänt henne inne hos prästen och sade att hon ville gå in till Norenienus. Han stod ju närmast att få veta den stora händelsen, då hon utan honom väl aldrig sammanförts med excellensen.

Sara Alelia gick in i drängstugan och magister Sahlén följde henne. Norenienus var ensam därinne, han satt och lindade trasor om sina bara fötter men fick nu brått att få på sig skinnsockorna, han hälsade dem med handen med en åtbörd som sade, att han inte hade något emot att se dem.

Sara Alelia, som alltjämt bar barnet, såg sig om efter en stol, så satte hon sig bredvid Norenienus framför elden. Han hade redan börjat tala om excellensen, att han var död, då hon blev stannande för tanken, att måhända skulle Norenienus taga anstöt av, att excellensen icke ihågkommit honom, som han väl borde ha större intresse av än av Erik Anton. Men hon hade ändå en känsla av, att ärligheten mot Norenienus, som hon alltjämt räknade som en vän, fordrade att hon skulle säga honom vad som hänt. Hon berättade därför saken, alltjämt oviss huru han i sitt tillstånd skulle taga den.

Hon såg Norenienus rycka till, han såg några ögonblick framför sig, så for han upp, hans ansikte lyste som om han sett stora syner, han gick häftigt fram och åter över golvet, han knäppte med fingrarna:

"Ille faciet. — ille faciet", han talade med stora åtbörder för sig själv.

Först så småningom förstod Sara Alelia honom. Erik Anton skulle få göra vad som blivit honom själv förmenat; han skulle få bli latinare, grek: gradu filosofico — gradu filosofico — ille faciet — ille faciet", han gick alltjämt fram och åter över golvet, knäpande med fingrarna, håret stod vilt och isgrått kring hans huvud, den gamla prästrocken slog kring benen. Men alltjämt lyste hans ansikte. Han tycktes inte märka vare sig Sara Alelia eller magister Sahlén, som stod nere vid dörren.

— Måste jag väl fälla tårar i den stunden och visste jag ingen råd vad jag skulle göra, att icke hans liv skulle vara så eländigt. Fick jag så den tanken att jag sade, att då Herran nu styrt så underliga, att Han försett Erik Anton med stora medel för framtiden, så var det mig nu angeläget, att han fick sådan undervisning, att deraf kunde framgå, om Herrens afsikt med den gåfvan var, att han skulle tjäna Honom med mycket vetande. Och var Erik Anton nu i det nionde året och i den åldern att han borde lära och frågade jag så, derest Norenienus ej kunde vara hugad

att komma till Rombäcksvallen och informera honom i Trivialskolans stycken, då jag med passelig lön ville förskylla honom för hans omak. Men stod vid att jag sade detta bloden hårdt åt hjertat på mig af ren förskräckelse för hans stora misstänksamhets skull, men blef intet deraf, utan fortfor Norenus endast med åtbörder och otydeligt talande. Men kom han så emot mig och tog påsen och framtog många böcker, som voro gamla och nog så refna och sägandes, att nu skulle Erik Anton få 'dia kosteliga spenar' och skulle de Vesterbottniensare en dag få se hurledes den man ser ut som är utan både horn och rumpa, tilläggandes, att en sådan ännu aldrig varit sedd ibland dem. Fick han så ned böckerna och fick samman påsen och var af hans åtbörder tydligt, det han var redo att genast följa mig. Tänkte jag väl i det ögonblicket hvad undervisning Erik Anton skulle komma att få, men syntes det mig ringa endast den mannens liv ej var så eländigt."

Magister Sahlén hade gått ut under det Sara Alelia talade med Norenus. Då hon nu kom ut på gården i Norenus sällskap stod han där ensam i stjärnljuset. Utan att säga något slog han följe med dem ned till handelsplatsen. Norenus gick något före dem, han gick och talade latin och fäktade med armarna, läppmössan satt långt i nacken och hans skugga såg underlig ut på snön.

Sara Alelia sade till magister Sahlén, där de gingo, att inte hade hon stort hopp att Norenus länge skulle bli stannande på Rombäcksvallen, men hon ville dock bjuda till att hålla honom kvar.

Magister Sahlén gick tyst utan att svara något. Då Sara Alelia såg upp på honom fångade han hennes blick och höll den fast i sin. Så frågade han om det här året intet ändrat i hennes tankar.

Sara Alelia svarade, att hade hon i detta alltid frågat, icke efter sina utan efter Herrans tankar och voro dessa eljest av evighet så voro de väl ock i detta stycket.

Magister Sahlén svarade inte strax. Så sade han, vad han även sagt förut, att väl hade hon gjort den guden som hade sådana tankar efter sitt eget beläte.

Sara Alelia skakade endast på huvudet och såg framför sig.

De gingo tysta resten av vägen.

Nere hos garvarens betslade magister Sahlén hästen. Under tiden hade Norenus försvunnit. Då han kom tillbaka var hans påse tung, det syntes väl, att det var av böcker. Magister Sahlén visste att Norenus hade sin gamla sälskinnskoffert full med gamla böcker stående i en av kyrkstallarna på kyrkvallen.

Sara Alelia hade med barnet satt sig på vänstra sidan i skindslådan. Men Norenus ville inte sitta på hennes högra sida. Om han toge sig den äran, hvarest skulle då Erik Anton sitta, då han blef graduerad. Sara Alelia måste flytta sig över i slådan.

Norenus hälsade magister Sahlén med sin vanliga åtbörd och anbefallde honom åt stjärnorna.

Sara Alelia manade på hästen.

Magister Sahlén stod kvar på gården och såg efter dem till dess han såg dem försvinna som en liten svart punkt efter den månlysta vägen.

XXXX.

NU INGICK EN TID DÅ NORENIUS långa tider vistades på Rombäcksvallen, stundom ett par månader i följd.

Sara Alelia hade hört att Norenus icke var oduglig som lärare utan snarare tvärtom och hon hade tänkt att någon nytta skulle väl Erik Anton få av hans undervisning. Och

hon tvivlade heller inte på att han i många stycken hade det. Själv hade hon fört det så långt med gossen att han läste fullgott innantill och även kunde skriva och var tämligen inne i de enkla räknesätten; då nu Norenus började med tyskan och främst latinets, så förstod hon av den enkla insikt hon själv fått av sin fader i de språken, ej annat än att hans undervisning var riktig, om ock det sätt varpå han bibringade den föreföll hennes alldeles olämpligt.

Han skrek och domderade för varje sats som han sade eller fråga som han gjorde: "hör upp — spänn upp öronen — du gudarnas älskelige, du utvalde, du unge baron. Eller ock: Hör upp, lyssna till vad din trolovade, vetenskapernas vetenskap, himmelens dotter, hon med de honungssöta läpparna, lyssna till vad hon har att säga dig — hör upp — spänn upp öronen!"

Stundom hade han underliga ceremonier, då han vigde Erik Anton vid den trolovade, det latinska språket — han använde därvid ord och uttryck, som voro högst olämpliga för ett barn att åhöra. Då Sara Alelia förebrådde honom detta tillsade han henne med hög röst och stora åtbörder att gå ut av bröllopsalen, då hon icke hade bröllopskläder. Nästan varje dag kom Erik Anton med frågor och undrande till Sara Alelia över Norenus och hans tal.

"— och var jag väl inför den lärdomen såsom den kvinnan som siktar mjölet och siktar det åter, att brödet må bliva hvitt och obemängdt."

Sara Alelia kunde alltid märka på Norenus, då han hade i tankarna att ge sig ut på vandring. Han var då på ett egendomligt sätt orolig och det var lätt att märka, att han stred emot sin böjelse att vandra i väg och den uppgift han ansåg sig förelagd, att undervisa Erik Anton. Han var sådana tider oresonligare än förr i sin undervisning. Han väckte Erik Anton stundom om natten och satte honom att arbeta med latinska verb och glossor. Då gossen somnade över boken, kallade han honom en ovärdig och en avfälling och ruskade honom åter vaken. Då Sara Alelia sade ifrån att hon inte ville veta av denna nattliga undervisning blev Norenus ond och oresonlig även mot henne och gav sig i väg mitt i mörka natten.

"— fallt det mig stundom före, att jag i detta med Norenus stod som i ett sträf i en sandig backe, den jag aldrig skulle komma uppföre."

Men Sara Alelia hade dock sin stora tillfredsställelse av att se Norenus de tider han vistades på Rombäcksvallen för varje mål äta sig ordentligt mätt och av att veta att han, då han var ute på vandring hade både skor och strumpor på fötterna.

Norenus återkom från sina vandringar i mycket olika sinnesstämning. Stundom var han på svårt misshumör, och kunde då ej fås att tala eller berätta det allra minsta, andra gånger var han nära upprymd och var då meddelsam nog.

I november var han borta nästan hela månaden. Då han återkom var han i en sinnesstämning, som Sara Alelia ej förstod. Det var ej hans vanliga misshumör, han gick omkring som frånvarande, den första veckan tycktes han sova litet eller intet om nätterna. Sara Alelia hörde honom tala i sin kammare ofta till fram mot morgonen; då hon en natt steg upp och försiktigt öppnade dörren till hans kammare för att se till honom och försöka få honom att söka vila, såg hon honom sitta vid bordet med den lilla katolska lyktan brinnande framför sig. Han läste högt märkliga ord ur Psaltaren och Predikaren och läste med stort uttryck. Han var som borta och

märkte inte, att hon öppnat dörren och stod där. Då han såg upp från bibeln läste han vad Sara Alelia förstod vara latinska kyrkböner, hans ögon brunno och lyste och det var stor innerlighet över honom. På bordet såg Sara Alelia de små ting, som tillhört Eva Margareta och som han plågade bära i påsen: de små kängorna, den lilla bomullsduken och halsbanden av de turkosblå glaspärlorna.

Sara Alelia drog till dörren utan att ge sig till känna.

Då hon vid pass tre veckor senare kom ned till kyrkbyn, erfor hon, att Norenus hustru sedan en månad tillbaka var död. Hon hade dött hos sin far i Burträskes socken där hon vistats sedan flickans död. Norenus hade kommit dit någon vecka före. Han hade varit god och omtänksam mot henne; men så snart hon slutat, hade han begivit sig i väg utan att på minsta sätt fråga efter eller ta någon befattning med begravning och sådant.

Sara Alelia förstod nu, att det var därifrån Norenus kommit, då han sist återvände. Hon tänkte också, att var det väl att likna vid en mätta för den döda han hållit om nätterna i kammaren.

"— och varder jag aldrig förglömmades att där var stor innerlighet över honom och hade jag väl derest jag vetat detta ock knäppt mina händer tackandes Herren att de förelagda år nu vore komna för denna sorgsna maka och moder och att hennes hydda nu hade frid."

En dag i början av januari följande år — 1809 — kom magister Sahlén upp till Rombäcksvallen. Han kom för att säga, att han ämnade sig till Finland, där han som frivillig ville mäla in sig vid Savolax-brigaden, där han kände befälet. Det gick illa med kriget för finnarna, magister Sahlén ansåg, att de finga för klen hjälp från Sverige, och att man här gav sig alltför god ro! Själv låg den dagen nära då ryssarna skulle vara över i landet, icke dess mindre tilläts Västerbottens regemente som väl bort stå redo att försvara fosterbygden ännu ligga hemma på roten.

Magister Sahlén var väl underrättad om krigshändelserna i Finland och hade mycket att berätta då man om aftonen satt framför spiseln. Han hade svåra anmärkningar att göra mot ledningen av den stora finska armén och lärde Erik Anton att sjunga den visa som just den tiden sjöngs bland de svårt knotande trupperna:

"Man gick när man borde stå stilla,
man stadnade, när man bordt gå
Man segrade alltid — men illa;
Ty baklänges gick det ändå."

Erik Anton sjöng med ett uttryck av stor förtrytelse i sin klara barnastämning och Norenus marscherade i takt och ivrigt gestikulerande fram och åter över golvet.

På kvällen sedan de andra gått till vila sutto Sara Alelia och magister Sahlén och samtalade framför elden.

Magister Sahlén lät Sara Alelia förstå att han förut under aftonen väl endast sagt halva sanningen, då han sagt att han gick över till Finland, därför att han kände det såsom sin plikt såsom människa och Västerbottning. Det var också det, att åren börjat bli honom alltför långa med den längtan, som var hans. Men han sade också Sara Alelia, att om han blev kvar därborta och det sedan en gång i framtiden blev klart för henne att hon i detta varit vilse, så skulle hon inte plåga sig med förebråelser, att hon berett honom lidande och svårigheter, utan skulle hon veta, att han förstått henne och skulle hon ha den vissheten, att det i hans sista stund inte funnits något annat än en stor klar kärlek inom honom, ogrumlad av varje förebråelse.

(Forts.)